

Lectio Divina segédanyag

C év - Lk 16,19-31

A Szentmise evangéliumi szakaszához

Lectio Divina munkacsoport:

Biblikus nézőpont:

Asztalos Gábor, Geiszelhardt Sára, Nyúl Viktor,

Liturgikus nézőpont

Asztalos Gábor

Patrisztikus nézőpont

Asztalos Lívia

Pedagógiai nézőpont:

Csonka Laura, Roszkopf Rita

Szemlélődési nézőpont

Asztalos Lívia

Szerkesztő

Asztalos Lívia

Tanítóhivatali nézőpont

Révai László,

Sárszegi Judit

Lektorálta: Nyúl Viktor

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

A szívtelen gazdag elnyeri méltó büntetését, a szegény Lázár pedig üdvözüül. Abban az időben:

Jézus a következő példabeszédet mondta:

„Volt egy gazdag ember. Bíborba és patyolatba öltözködött, és mindennap dúsan lakmározott. Volt egy Lázár nevű koldus is, ez ott feküdt a kapuja előtt, tele fekélyel. Szívesen jóllakott volna az ételmaradékból, ami a gazdag ember asztaláról lehullott, de abból sem adtak neki. Csak a kutyák jöttek, és nyalogatták a sebeit. Meghalt a koldus, és az angyalok Ábrahám kebelére vitték. A gazdag is meghalt, és eltemették. A pokolban, amikor nagy kínjai közt feltekintett, meglátta messziről Ábrahámot és a keblén Lázárt.

Felkiáltott: »Atyám, Ábrahám! Könyörülj rajtam! Küldd el Lázárt, hogy ujja hegyét vízbe mártva hűsítse nyelvemet. Iszonyúan gyötrődöm ezekben a lángokban.«
»Fiam – felelte Ábrahám –, emlékezzél rá, hogy milyen jó dolgod volt életedben, Lázárnak meg mennyi jutott a rosszból. Most ő itt vigasztalódik, te pedig odaát gyötrődöl.

Azonfelül köztünk és köztetek nagy szakadék tátong, hogy aki innét át akarna menni hozzátok, ne tudjon, se onnét ne tudjon hozzánk átjönni senki.«
»Akkor arra kérlek, atyám – kiáltotta újra –, küldd el őt atyai házukba, ahol még őt testvérem él. Tegyen bizonyrágot előttük, nehogy ők is ide jussanak a gyötrelmek helyére.«

Ábrahám ezt felelte: »Van Mózesük és vannak prófétáik. Azokra hallgassanak.« Ám az erősködött: »Nem teszik, atyám, Ábrahám! De ha valaki, a halottak közül elmenne hozzájuk, bűnbánatot tartanának.« Ő azonban így felelt: »Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, még ha a halottak közül támad is fel valaki, annak sem hisznek.«”

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus vonal

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

¹⁹ Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς.

Volt pedig egy gazdag ember, s bíborba és finom lenvászonba öltözködött, vigadozva napról napra fényűzően.

²⁰ πτωχὸς δέ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἰλκωμένος

Egy szegény ember pedig, név szerint Lázár ott feküdt (oda lett dobva) a kapujánál sebekkel borítva.

²¹ καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ.

És vágyakozva, hogy jóllakjék a gazdag asztaláról lehullottakból, de a kutyák jőve nyalogatták a sebeit.

²² ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη.

Történt pedig, hogy meghalt a szegény, és az angyalok elvitték őt Ábrahám ölébe. Meghalt pedig a gazdag is, és eltemették.

²³ καὶ ἐν τῷ ἄδη ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὄρᾱ Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ.

És az alvilágban fölemelve a szemét, kínok között (gyötrődve), látja Ábrahámot messziről, és Lázárt az ölében.

²⁴ καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν· πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ.

És ő kiáltva mondta: „Atyám, Ábrahám, irgalmazz nekem, és küldd el Lázárt, hogy ujjának hegyét vízbe mártsa, és frissítse fel a nyelvemet, mert gyötrődöm ebben a lángban!”

²⁵ εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.

Mondta pedig Ábrahám: „Fiam, emlékezz, hogy megkaptad a javaidat az életedben, és Lázár hasonlóan a viszontagságokat: most pedig (ő) itt vigasztalódik, te pedig gyötrődsz.”

²⁶ καὶ ἐν πᾶσιν τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.

És mindezek mellett köztünk és köztetek egy nagy szakadék van (megmásíthatatlanul), úgyhogy, aki át akar menni innen hozzátok, ne tudjon, sem onnan ne jöjjenek át hozzánk.”

²⁷ εἶπεν δέ· ἐρωτῶ σε οὖν, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου,

Mondta pedig: „Kérlek téged tehát, atyám, hogy küldd el őt édesapám házába!

²⁸ ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.

Van ugyanis öt fivérem, úgyhogy beszéljen a lelkükre nekik, hogy ne jussanak ők is a gyötrelemnek erre a helyére.”

²⁹ λέγει δὲ Ἀβραάμ· ἔχουσιν Μωϋσέα καὶ τοὺς προφῆτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν.

Mondja pedig Ábrahám: „Van nekik Mózes és a próféták: hallgassák őket!”

³⁰ ὁ δὲ εἶπεν· οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ ἡ πρὸς αὐτοὺς μετανοήσουσιν.

Ő pedig mondta: „Nem, atyám, Ábrahám, de ha valaki a halottak közül elmenne hozzájuk, megtérnének.”

³¹ εἶπεν δὲ αὐτῶ· εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδ' ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ πεισθήσονται.

Mondta pedig neki: „Ha Mózeszt és a prófétákat nem hallgatják, akkor, ha valaki a halottak közül támad fel, annak sem fognak hinni.”

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹⁹Homo quidam erat dives et induebatur purpura et bysso et epulabatur cotidie splendide.

¹⁹Volt egy gazdag ember. Bíborban és patyolatban járt, és mindennap nagy lakomát rendezett.

¹⁹Volt egyszer egy gazdag ember. Bíborba, patyolatba öltözködött, és mindennap fényes lakomát rendezett.

¹⁹Volt egy gazdag ember. Bíborba és patyolatba öltözködött és dúsan lakmározott mindennap.

¹⁹Vala pedig egy gazdag ember, és öltözik vala bíborba és patyolatba, mindennap dúsan vigadozván:

¹⁹Volt egy gazdag ember, aki bíborba és patyolatba öltözött, és nap mint nap fényes lakomát rendezett.

²⁰Quidam autem pauper nomine Lazarus iacebat ad ianuam eius ulceribus plenus

²⁰Volt egy Lázár nevű koldus is, ez ott feküdt a kapuja előtt, tele fekélyel.

²⁰Volt egy Lázár nevű koldus is, aki ott feküdt a kapuja előtt, tele fekélyel.

²⁰Volt egy Lázár nevű koldus is, aki ott feküdt a kapuja előtt, fekélyekkel tele.

²⁰És vala egy Lázár nevű koldus, ki az ő kapuja elé volt vetve, fekélyekkel tele.

²⁰Egy Lázár nevű, fekélyekkel tele koldus ott feküdt a kapuja előtt.

²¹et cupiens saturari de his, quae cadebant de mensa divitis; sed et canes veniebant et lingeabant ulcera eius.

²¹Örült volna, ha jóllakhat abból, ami a gazdag ember asztaláról hulladékként lekerült. De csak a kutyák jöttek és nyalogatták a sebeit.

²¹Szeretett volna jóllakni abból, ami a gazdag asztaláról lehullott, de csak a kutyák jöttek és nyalogatták a sebeit.

²¹Szívesen jóllakott volna a gazdag asztaláról lehulló morzsákból is (de senki sem adott neki). Csak a kutyák jöttek és nyalogatták sebeit.

²¹És kíván vala megelégedni a morzsalékokkal, melyek hullanak vala a gazdagnak asztaláról; de az ebek is eljövén, nyalják vala az ő sebeit.

²¹Szívesen jóllakott volna azzal, ami a gazdag asztaláról lehullott, de csak a kutyák jöttek, és nyaldosták sebeit.

²²Factum est autem ut moreretur pauper et portaretur ab angelis in sinum Abrahae; mortuus est autem et dives et sepultus est.

²²Történt, hogy a koldus meghalt, és az angyalok Ábrahám kebelére vitték. Meghalt a gazdag ember is, és eltemették.

²²Történt pedig, hogy meghalt a koldus, és az angyalok Ábrahám kebelére vitték. Meghalt a gazdag is, és eltemették.

²²Történt, hogy meghalt a koldus és az angyalok Ábrahám ölébe vitték. Meghalt a gazdag is és eltemették.

²²Lőn pedig, hogy meghala a koldus, és vitették az angyaloktól az Ábrahám kebelébe; meghala pedig a gazdag is, és eltemették.

²²Történt pedig, hogy meghalt a koldus, és az angyalok felvitték Ábrahám kebelére. Meghalt a gazdag is, és eltemették.

²³Et in inferno elevans oculos suos, cum esset in tormentis, videbat Abraham a longe et Lazarum in sinu eius.

²³Amikor a pokolban kínjai közt feltekintett, meglátta messziről Ábrahámot és kebelén Lázárt.

²³Amikor a pokolban a kínok közt föltekintett, meglátta messziről Ábrahámot, és a keblén Lázárt.

²³Mikor a pokolban, kínjai között, föltekintett, meglátta messziről Ábrahámot és a kebelén Lázárt.

²³És a pokolban felemelé az ő szemeit, kínokban lévén, és látá Ábrahámot távol, és Lázárt annak kebelében.

²³Amint a pokolban kínok között felemelte tekintetét, látta távolról Ábrahámot és kebelén Lázárt.

²⁴Et ipse clamans dixit: “Pater Abraham, miserere mei et mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma”.

²⁴Felkiáltott: Atyám, Ábrahám! Könyörülj rajtam! Küldd el Lázárt, hogy ujjá hegyét vízbe mártva hűsítse nyelvemet. Iszonyúan gyötrődöm ezekben a lángokban.

²⁴Ekkor felkiáltott neki: ‘Atyám, Ábrahám! Könyörülj rajtam! Küldd el Lázárt, hogy ujjá hegyét vízbe mártva hűsítse a nyelvemet, mert kínlódom ebben a lángban!’

²⁴Atyám, Ábrahám, kiáltotta, könyörülj rajtam! Küldd el Lázárt, hogy ujjá hegyét vízbe mártva hűsítse nyelvemet, mert gyötrődöm e lángban.

²⁴És ő kiáltván, monda: Atyám Ábrahám! könyörülj rajtam, és bocsásd el Lázárt, hogy mártsa az ő ujjának hegyét vízbe, és hűsítse meg az én nyelvemet; mert gyötrettetem e lángban.

²⁴Ekkor felkiáltott: „Atyám, Ábrahám, könyörülj rajtam, és küldd el Lázárt, hogy ujjá hegyét vízbe mártva hűsítse nyelvemet, mert gyötrődöm e lángban!”

²⁵At dixit Abraham: “Fili, recordare quia recepisti bona tua in vita tua, et Lazarus similiter mala; nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris.

²⁵Fiam – felelte Ábrahám –, emlékezzél csak vissza, hogy milyen jó dolgod volt életedben, Lázárnak meg hogy kijutott a rosszból. Most tehát neki itt vigasztalásban van része, a te osztályrészed pedig a gyötrelem.

²⁵Ábrahám ezt felelte neki: ‘Fiam! Emlékezz csak vissza, hogy életedben elnyerted javaidat, Lázár pedig ugyanígy a rosszat; ő most itt vigasztalódik, te pedig gyötrődsz.

²⁵Fiam, felelte Ábrahám, jusson eszedbe, hogy neked jó dolgod volt az életben, Lázárnak pedig rossz. Ő tehát most itt vigasztalódik, te meg gyötrődöl.

²⁵Monda pedig Ábrahám: Fiam, emlékezzél meg róla, hogy te javaidat elvetted a te életedben, hasonlóképen Lázár is az ő bajait: most pedig ez vigasztaltatik, te pedig gyötrettetel.

²⁵De Ábrahám így válaszolt: „Fiam, jusson eszedbe, hogy te megkaptad javaidat életedben éppen úgy, mint Lázár a rosszat! Ő most itt vigasztalódik, te pedig gyötrődöl.

²⁶Et in his omnibus inter nos et vos chaos magnum firmatum est, ut hi, qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neque inde ad nos transmeare”.

²⁶Ráadásul köztünk és köztetek nagy szakadék tátong, hogy akik innét át akarnának menni hozzátok, ne tudjanak, se onnét ne tudjon hozzánk átjönni senki.

²⁶Ráadásul köztünk és köztetek nagy szakadék is van, hogy akik innen át akarnának menni hozzátok, ne tudjanak, se onnan hozzánk ne jöhessen senki.’

²⁶Különben is köztünk és köztetek áthághatatlan mélység tátong, úgy, hogy aki innen át akarna menni hozzátok, ne tudjon, sem az, aki odaát van, ide át ne jöhessen.

²⁶És mindenekfelett, mi köztünk és ti közöttetek nagy közbevetés van, úgy, hogy a kik akarnának innét ti hozzátok általmenni, nem mehetnek, sem azok onnét hozzánk át nem jöhetnek.

²⁶Ezenfelül közöttünk és közöttetek nagy szakadék tátong, hogy akik innen át akarnak menni hozzátok, ne mehessenek, se onnan ide át ne jöhessen senki.”

²⁷Et ait: “Rogo ergo te, Pater, ut mittas eum in domum patris mei

²⁷Akkor arra kérlek, atyám – mondta újra –, küldd el legalább az atyai házba.

²⁷Erre az így szólt: ‘Akkor hát arra kérlek, atyám, küldd el őt apám házába,

²⁷Akkor legalább arra kérlek, atyám, kiáltotta újra, küldd el őt atyai házamba.

²⁷Monda pedig amaz: Kérlek azért téged Atyám, hogy bocsásd el őt az én atyámnak házához;

²⁷Ő pedig így szólt: „Akkor arra kérlek, atyám, hogy küldd el őt atyám házához!

²⁸— habeo enim quinque fratres — ut testetur illis, ne et ipsi veniant in locum hunc tormentorum”.

²⁸Van még öt testvérem, hadd figyelmeztesse őket, nehogy ők is ide jussanak a gyötrelmek helyére.

²⁸mert öt testvérem van. Tegyen előttük tanúságot, nehogy ők is ide jussanak, e gyötrelmek helyére.’

²⁸Van még öt testvérem, figyelmeztesse őket, hogy ne jussanak ők is e gyötrelmek helyére.

²⁸Mert van öt testvérem; hogy bizonyítsa nekik, hogy ők is ide, e gyötrelmek helyére ne jussanak.

²⁸Ugyanis van öt testvérem. Figyelmeztesse őket, nehogy ők is idekerüljenek a gyötrellem helyére!”

²⁹Ait autem Abraham: “Habent Moysen et Prophetas; audiant illos”.

²⁹Ábrahám ezt felelte: Van Mózesük és vannak prófétáik. Azokra hallgassanak.

²⁹Ábrahám ezt válaszolta: ‘Van Mózesük és prófétáik, hallgassanak azokra!’

²⁹Ábrahám megjegyezte: van Mózesük és prófétáik, hallgassanak rájuk.

²⁹Monda néki Ábrahám: Van Mózesök és prófétáik; hallgassák azokat.

²⁹Ábrahám így válaszolt: „Ott van nekik Mózes, és ott vannak a próféták, hallgassanak azokra!”

³⁰At ille dixit: “Non, pater Abraham, sed si quis ex mortuis ierit ad eos, paenitentiam agent”.

³⁰De az erősködött: Nem hallgatnak, atyám, Ábrahám! De ha a halottak közül megy el valaki, bűnbánatot tartanak.

³⁰Az erre így könyörgött: ‘Nem úgy, atyám, Ábrahám! De ha a halottak közül megy valaki hozzájuk, bűnbánatot tartanak.

³⁰Ám az erősködött: nem teszik, atyám, Ábrahám. De ha a holtak közül megy valaki hozzájuk, akkor megtérnek.

³⁰Ama pedig monda: Nem úgy, atyám Ábrahám; hanem ha a halottak közül megy valaki hozzájok, megtérnek!

³⁰De az erre ezt mondta: „Nem úgy, atyám, Ábrahám, hanem ha a halottak közül megy el valaki hozzájuk, akkor majd megtérnek.”

³¹ Ait autem illi: “Si Moysen et Prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent” ”.

³¹Ő azonban így felelt: Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, ha a halottak közül támad fel valaki, annak sem hisznek.”

³¹Erre ő azt felelte: ‘Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, még ha a halottak közül támad is fel valaki, annak sem fognak hinni!’ «

³¹Ő azonban így felelt: Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, akkor, ha a holtak közül támad is föl valaki, annak sem fognak hinni.”

³¹Ő pedig monda néki: Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki a halottak közül feltámad.

³¹Erre ezt felelte neki: „Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki feltámad a halottak közül.”

1.1.3. Behatárolás

A hűtlen intézőről szóló példabeszéd (Lk 16,1-13), és a farizeusoknak adott tömör válasz, s tanítás után (Lk 16,14-18) közli Lukács a szegény Lázárról szóló történetet, amely nem található meg a több evangélistánál (Lk 16,19-31). Vagyis ez a szakasz egy olyan „gyöngyszem”, amit egyedül a Lukács evangélium őrzött meg!

1.1.4. Szó szerinti üzenet

Az evangélista hangsúlyozni kívánja, hogy

- Jézus különösen is szereti a szegényeket (Lk 4,18; Lk 7,22; Lk 14,21; Lk 16,22). Sőt ő maga is szegénynek született (Lk 2), szegényként élt (Lk 9,58), és az irántuk való figyelmes gyengédségre bátorítja tanítványait is (Lk 14,13; Lk 18,22).
- A keresztény emberek törődjenek a szegényekkel, legyenek irgalmasok hozzájuk, mert ettől függ a haláluk utáni sorsuk (Lk 16,25; Lk 19,8-9).
- Jézus, aki maga is szegénnyé lett, hogy minket gazdagítson (2Kor 8,9) ezáltal arra hív minden embert, hogy tanuljuk meg a szegényektől az Isten iránti bizalmat, nyitottságot, és az egyszerűséget. Válgjunk mi is ilyen értelemben szegénnyé, és érzékennyé a rászorulókat iránt nagylelkű, konkrét cselekedetekkel, mert ettől is függ az üdvösségünk (Lk 16,25). Erre kér minket Ferenc pápa is, amikor egy szegény, és a szegényekért élő Egyházzal beszél (Evangeli Gaudium 198.)!
- Van mennyország, és van pokol. A kettő között nincs átjárás.
- Hallgatni Isten Szavára a hívő ember magatartása.
- A Szentírás szavai szerinti, egyszerű és szeretettel teli életre kell törekedni, s nem különleges jeleket várni.

1.1.5. Kulcsszavak rövid elemzése

πτωχός (*ptókhosz*): 'szegény, koldus' (Lk 16,20.22)

A „szegény” szó azokat az embereket jelenti, akik teljesen ki vannak szolgáltatva másoknak. Önerejükben nem tudják fenntartani magukat, szükségük van a többiek segítségére. Lukács gyakran használja ezt a kifejezést: az evangélium első számú címzettjei éppen ezek az emberek, Jézus elsősorban nekik hirdeti meg az

örömhírt (Lk 4,18; Lk 7,22). Ők boldogok, mert övék az Isten Országá (Lk 6,20), és mert hivatalosak, Isten irgalmából, a mennyei lakomára, ami a mennyországot jelképezi (Lk 14,21; Lk 16,22). Isten nem feledkezik meg róluk, amit az a finom utalás is jelez, hogy az evangélista megjegyzi Lázár nevét (Lk 16,20). Élethelyzetükből adódóan maradéktalanul rábízák magukat az Úrra, ezért a szegények az Isten iránti bizalom jelképei is gyakran (Lk 21,3). Jézus pedig az irántuk való nagylelkű magatartásra buzdít (Lk 14,13; Lk 18,22), amit Zakeus, a vámosok feje, meg is valósít, s így üdvösség köszönt a házába (Lk 19,8-9).

κόλπος (*kolposz*): 'kebel, öl, öböl, közvetlen közel' (Lk 16,22-23)

Ez a szó az evangéliumokban egy közvetlen, bensőséges viszonyra utal: az adakozó ember megtapasztalja mások nagylelkűségét, és szeretetét is (Lk 6,38). Lázár Ábrahám ölébe kerül, ami a célba ért, és üdvözült embernek az Istennel való, mennyországbeli szeretetkapcsolatát írja le jelképesen (Lk 16,22-23). Érdekes megjegyezni, hogy a görög nyelvben ez a szó jelöli az öblöt is, ahol a hajó kiköt, vagyis a biztonság, a védettség, a révbe érés szinonimája is (ApCsel 27,39). János evangéliumában továbbá ez a kifejezés mutatja az Atya és a Fiú, illetve Jézus és a szeretett tanítvány szoros, meghitt kapcsolatát (Jn 1,18; Jn 13,23).

Vagyis ez a szó annak a biztos reménynek a jele, hogy az ember nincs egyedül, nincs magára hagyva. Hanem arra van meghívva, hogy a másik emberrel, illetve Istennel kapcsolatba lépve boldoggá váljék, s másokat is boldoggá tegyen, s ezáltal elérje élete célját.

1.2. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

3,8 "Teremjétek a bűnbánat méltó gyümölcsét! És ne mondogassátok magatokban: Ábrahám a mi atyánk! – Mert mondom nektek, van hatalma az Istennek, hogy ezekből a kövekből fiakat támasszon Ábrahámnak."

6,24-25 "De jaj nektek, gazdagok, mert már megkaptátok vigasztokat. Jaj, nektek, akik most jóllaktok, mert éhezni fogtok! Jaj nektek, akik most nevettek, mert sírni és jajgatni fogtok!"

12,19 "Aztán majd elégedetten mondom magamnak: Ember, van annyid, hogy sok évig elég! Pihenj, egyél, igyál, s élj jól!"

15,16 "Örült volna, ha éhségét azzal az eledellel csillapíthatta volna, amit a sertések ettek, de még abból sem adtak neki."

24,44 "Aztán így szólt hozzájuk: „Ezeket mondtam nektek, amikor még veletek voltam, hogy be kell teljesednie mindannak, amit rólam Mózes törvényében, a prófétákban és a zsoltárokból írtak."

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 5,4 "Boldogok, akik szomorúak, mert majd megvigasztalják őket."

Mt 8,11 "Ezért mondom nektek: Sokan jönnek majd napkeletről és napnyugatról, és letelepednek Ábrahám, Izsák és Jákob mellé a mennyek országában"

Mt 15,27 "Az asszony ellentmondott: „Igen, Uram, de a kiskutyák is esznek a maradékból, amely lekerül uruk asztaláról."

Jn 1,18 "Nem ő volt a világosság, csak tanúságot kellett tennie a világosságról."

Jn 5,46-47 "Mert ha Mózesnek hinnétek, nekem is hinnétek. Mert hisz rólam írt. De hát ha az ő írásainak nem hisztek, hogy hinnétek az én szavaimnak?"

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

ApCsel 18,5 "Mihelyt Szilas és Timóteus megérkezett Macedóniából, Pál egészen a tanításnak szentelte magát. Bizonyítékokat sorakoztatott fel, hogy Jézus a Messiás."

Jak 5,5 "Bőségben éltetek a földön és tobzódtatok, hizlaltátok szíveteket a leölés napjára."

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus vonal

2.1.1. Catena Aurea

E heti szakaszunkkal kapcsolatban a következő magyarázatokat adták az egyházatyák:

²⁰Volt egy Lázár nevű koldus is, ez ott feküdt a kapuja előtt, tele fekélyel.

Szent Ambrus: Ez inkább egy elbeszéléshez hasonlít, mint példabeszédhez, hisz itt megneveztetik egy név is.

Aranyszájú Szent János: Példabeszédet használ, amikor valami példásat szeretne elmesélni, anélkül, hogy megnevezne egy nevet. Lázár viszont azt jelenti „valaki, akinek segítettek”. Ő szegény volt, és az Úr segített neki.

Alexandriai Szent Cirill: A mai Evangélium olyan, mint egy példabeszéd, azonosképp is van megírva. Tisztázni akarja azoknak, akiknek a földi birodalomban bőség áll rendelkezésükre, hogy szigorú ítéletre számítsanak, ha nem sietnek a szegények segítségére. A zsidó szájhagyomány mesél egy bizonyos Lázárról, aki abban az időben Jeruzsálemben élt, aki nagyon szegény és betegségetől sújtott volt; ő reá emlékezik az Úr és róla veszi a példát, azért hogy prédikációját még kézzel foghatóbbá tegye.

Felhasznált irodalom:

Thomas von Aquin: Goldene Kette oder fortlaufende, ganz aus den Stellen der Kirchenväter und Kirchenschriftsteller bestehende und kunstvoll verbundene Auslegung der vier Evangelien; übers. von Johannes N. Oischinger, 7 Bde., Regensburg 1881-1883

<http://www.catena-aurea.de/ljcpann26.html>

2.2. Tanítóhivatali vonal

2.2.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

A gazdag és a szegény Lázár példabeszédéről

633 A halottak honát, ahova a meghalt Krisztus alászállt, az Írás alvilágnak, seolnak vagy hádésznak nevezi, mert akik ott vannak, meg vannak fosztva Isten látásától. A Megváltóra várva ebben az állapotban voltak az összes megholtak, gonoszok és igazak egyaránt, ami nem azt jelenti, hogy azonos volt a sorsuk, miként Jézus az "Ábrahám kebelére" fogadott szegény Lázárról szóló példabeszédben megmutatta. "Az igazak lelkét, akik Ábrahám kebelén vártak az Üdvözítőt, a pokolraszálló Úr Krisztus kiszabadította". Jézus nem azért szállt alá a poklokra, hogy a kárhozottakat szabadítsa ki, nem is azért, hogy a poklot, a kárhozat helyét megszüntesse, hanem hogy az igazakat szabadítsa ki, akik őelőtte éltek.

1021 A halál véget vet az ember életének, mint olyan időnek, amely lehetőséget adott a Krisztusban megnyilvánult isteni kegyelem elfogadására vagy elutasítására. Az Újszövetség az ítéletről elsősorban a Krisztussal a második eljövetelekor való végső találkozás távlatában beszél, de többször állítja azt is, hogy minden egyes ember a halála után közvetlenül megkapja cselekedeteinek és hitének jutalmát. A szegény Lázár példabeszéde, Krisztus szava a kereszten a jobb latorhoz, valamint az Újszövetség más szövegei beszélnek a lélek végső sorsáról, ami az egyes emberek számára különböző lehet.

A gazdagság akadályozhatja a mennybe jutást

2544 Jézus megparancsolja tanítványainak, hogy őt mindennél és mindenkinél jobban szeressék, és tanácsolja nekik, hogy mondjanak le mindenről, amijük csak van, Őmiatta és az evangélium miatt. Kevéssel szenvedése előtt példaként állította eléjük a jeruzsálemi özvegyasszonyt, aki szegénységéből mindent odaadott, egész megélhetését. A parancs, hogy a szívnek szabadnak kell lennie a gazdagságtól, kötelező feltétel a mennyek országába való belépéshez.

2556 A gazdagság szeretetének legyőzése szükséges a mennyek országába való belépéshez. "Boldogok a lelki szegények" (Mt 5,3).

A pokol

1033 Csak akkor egyesülhetünk Istennel, ha szabadon választjuk azt, hogy szeretjük Őt. Istent pedig nem szerethetjük, ha ellene, a felebarátunk vagy önmagunk ellen súlyosan vétkezünk: "Aki nem szeret, az a halálban marad. Mindaz, aki gyűlöli testvérét, gyilkos: azt pedig tudjátok, hogy a gyilkosnak nincs örök élete" (1Jn 3,15). A mi Urunk figyelmeztet bennünket arra, hogy el leszünk választva tőle, ha elmulasztunk segíteni a szegények és kicsinyek súlyos szükségében, akik az ő testvérei. Ha halálos bűnben halunk meg anélkül, hogy azt megbántuk vagy Isten irgalmas szeretetét befogadtuk volna, akkor -- saját szabad választásunk révén -- tőle örökre elválasztottak maradunk. Ezt az Isten és a szentek közösségéből való végleges önkizárás állapotát nevezzük "pokolnak".

1034 Jézus gyakran beszél az "olthatatlan tűzű" "gehennáról", amely azoknak van fönntartva, akik életük végéig visszautasították a hitet és a megtérést, és ahol a lélek és a test együtt veszhet el. Jézus súlyos szavakkal hirdeti: "az Emberfia elküldi majd angyalait, azok összeszednek országában minden gonosztettet és gonosztevőt, és tüzes kemencébe vetik őket" (Mt 13,41--42), és Ő fogja kihirdetni a kárhoztató ítéletet: "Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre!" (Mt 25,41).

1035 Az Egyház tanítása állítja a pokol létét és örökkétartó voltát. Azok lelkei, akik halálos bűn állapotában halnak meg, a halál után azonnal a pokolba jutnak, ahol a pokol kínjait szenvedik, "az örök tüzet". A pokol legsúlyosabb kínja az örök elszakítottság Istentől, akiben egyedül talál az ember életet és boldogságot, melyre teremtett és amire vágyakozik.

1036 A Szentírás kijelentései és az Egyház tanítása a pokolról meghívás a felelősségre, mellyel az embernek örök sorsát szemmel tartva kell élnie a szabadságával. Ugyanakkor sürgető meghívás a megtérésre: "A szűk kapun lépjetek be! Tágas a kapu és széles az út, mely a kárhoztatba visz, bizony sokan mennek be rajta. De milyen szűk a kapu, és milyen keskeny az út, mely az életre visz, bizony kevesen találják meg azt" (Mt 7,13--14):

"Mivel pedig nem tudjuk sem a napot, sem az órát, az Úr intelme szerint állandóan virrasztanunk kell, hogy amikor befejezzük földi életünk egyetlen futamát, beléphessünk vele a menyegzőre, az áldottak közé számláltassunk, és ne kelljen mint haszontalan és lusta szolgáknak az örök tűzre távoznunk, a külső sötétségre, ahol sírás és fogcsikorgatás lesz."

1037 Isten senkit nem rendel eleve arra, hogy a pokolba jusson; ehhez ugyanis az Istentől való szándékos elfordulás (halálos bűn) és a mindvégig való megátalkodottság kell. Az Egyház az eucharisztikus liturgiában és hívei mindennapi imáiban kéri Isten irgalmát, aki "nem akarja, hogy valaki is elveszen, hanem mindenkit bűnbánatra akar téríteni" (2Pt 3,9).

"Kérünk, Istenünk, fogadd megengesztelődve ezt az áldozati adományt tőlünk, szolgálóidtól és házad egész népétől. Irányítsd a te békédben életünk napjait, ments meg minket az örök kárhozattól, és végy föl választottaid körébe."

A halál után nincs bűnbánatra lehetőség

393 Az angyalok választásának visszavonhatatlansága, és nem a végtelen isteni irgalmasság hiánya az oka annak, hogy bűnüket nem lehet megbocsátani. "Bukásuk után ugyanis számukra nincs bűnbánat, amint az emberek számára sincs a halál után."

A Szentlélek adja a bűnbánat kegyelmét

1433 Húsvét óta a Szentlélek vádolja a világot a bűnről, tudniillik, hogy a nem hittek abban, akit az Atya küldött. De ugyanez a Lélek, aki fölfedi a bűnt, a Vigasztaló, aki nyújtja az emberi szívnek a bűnbánat és a megtérés kegyelmét.

Halljuk meg a szükséget szenvedők hangját

2463 Miként lehetséges az, hogy a kenyeret és az otthont nélkülöző emberek sokaságában nem ismerjük föl a Lázárról szóló példabeszéd éhező koldusát? Miként lehetséges az, hogy nem halljuk meg Jézust: "nekem sem tettétek" (Mt 25,45)?

2831 De azok jelenléte, akik a kenyér hiánya miatt éheznek, e kérés más mélységét nyitja meg. Az éhség drámája a világban az igazságban imádkozó keresztényeket arra hívja, hogy hatékony felelősséget vállaljanak testvéreikért, mind egyéni eljárásukban, mind az emberi családdal való szolidaritásban. Az Úr imádságának e kérése nem választható el sem a szegény Lázárról, sem az utolsó ítéletről szóló példabeszédektől.

2.2.2. Pápai gondolatok

Szent VI. Pál pápa: *Populorum Progressio*

vö. Lk 16,19–31

A holnapi helyzet

47. Csakhogy mindez, meg a magánemberek vagy szervezetek erre a célra fordított pénzei, az adományok, a kölcsönök – nem elégségesek. Nem pusztán az éhezés megszüntetéséről, nem pusztán a szegénység enyhítéséről van szó. A nyomor elleni küzdelem, bármennyire sürgető, bármennyire elemi szükség – nem elég. Nem. Amiről szó van, az az emberi együttélés megteremtése, amelyben faji, vallási, nemzeti megkülönböztetés nélkül mindenki valóságos emberi életet élhet, mentesen a szolgaságtól, aminek okozói emberek, vagy nem kellően megfélemezett természeti erők; amiről szó van, olyan együttélés, melyben a szabadság nem üres szó, melyben a szegény Lázár egy asztalhoz ülhet a gazdag emberrel¹. És ez nem csekély nagylelkűséget követel ama gazdag embertől, sok kellemetlenség önkéntes elviselését, állandó erőfeszítést. Kérdjed lelkiismeretedet, mert új igéket sugall korunk számára. Kész vagy-e arra, hogy pénzeddel segítsd a szegényeket támogató szervezetek és missziók munkáját? Hogy nagyobb adót fizess, amiből az állam megsokszorozhatja a fejlődés érdekében tett erőfeszítéseket? Hogy drágábban vásárolj meg az importcikkeket, és így a termelő is méltányosabb árat kapjon értük? Hogy, ha fiatal ember vagy, szükség esetén elhagyj hazádat, és segítsd más népek felemelkedését az emberségre?

¹ vö. Lk 16,19–31

Szent II. János Pál pápa: Redemptor hominis

vö. Lk 16,19–31

16. Fejlődés vagy fenyegetés?

Ha tehát korunk, a mi nemzedékünk időszaka, mely a második évezred vége felé közeledik, egyrészt ragyogó fejlődéssel dicsekedhet, másrészt tele van az embert fenyegető veszedelmekkel, akkor az Egyháznak erről minden jóakarátú emberrel beszélnie kell és szüntelen dialógust kell folytatnia. Úgy tűnik ugyanis, hogy a mai ember állapota nem felel meg az *objektív* erkölcsi rend, az igazságosság és főként az emberi nem szociális szeretete követelményeinek. Ezek pedig nem mondanak mást, mint amit a Teremtő mondott az embernek, amikor átadta neki a földet². Ezt az első szót erősítette meg Krisztus a Megtestesülés misztériumában. A II. Vatikáni Zsinat szépen mondja el ugyanezt azokban a fejezetekben, melyekben „az ember királyi méltóságáról” és arról a meghívásról szól, mely az embert Krisztus „királyi tisztségében” akarja részesíteni³. De mi mást jelent az ember látható világ fölötti „királyi tisztsége” és „uralma „, melyet maga a Teremtő bízott rá, mint hogy magasabbrendű az etikai rend a technikánál, a személy a dolgoknál és a lélek az anyagnál?

Ezért figyelembe véve az elmondottakat, a mai fejlődés minden fokát gondosan szemmel kell tartani; e fejlődés minden egyes tényezőjéről szinte röntgenfelvételt kell készíteni. Mert a személyek megsegítéséről van szó, s nemcsak azoknak a dolgoknak a szaporításáról, melyeket a személy használhat. Arról van szó – amint ezt korunk egyik filozófusa megfogalmazta és a Zsinat jóváhagyta –, hogy az embernek ne csak „többje legyen”, hanem, hogy ő maga „több legyen”⁴. Már jelen van és észlelhető a veszély, hogy az ember, miközben a gazdasági dolgok fölötti uralmát növeli, a lényeges kérdésekben elveszíti az uralmat, és embersége különféle módokon rabja lesz az általa látszólag uralt dolgoknak; s ő maga – bár ezt nem veszi azonnal észre – sokszoros manipuláció áldozata lesz, mégpedig az egészségügyi élet szervezett formái által, a termelő rendszerek és a tömegkommunikációs eszközök révén. Az ember pedig nem mondhat le sem önmagáról, sem a világban betöltött különleges szerepéről; nem lehet rabszolgája a dolgoknak, rabszolgája gazdasági rendszereknek, és rabszolgája a saját termékeinek. Az az emberi kultúra, mely mindent az anyagból vezet le, az embert ilyen rabszolgaságba süllyeszti, akkor is, ha ezt úttörői nem tudják vagy nem szándékolják. Ez az oka annak, miért féltjük most az embert.

² vö. Ter 1,28; IM 6; GS 74, 78.

³ vö. LG 10, 36.

⁴ GS 35; Populorum progressio 14.

Nemcsak *elvontan* kell válaszolnunk tehát a kérdésre, hogy ki az ember, hanem az ember életének és kultúrájának teljes valóságáról van szó. A mindennapi élet dolgairól kell szólni, és azokról a kezdeményezésekről, melyek a civilizáció, a politikai, gazdasági, társadalmi élet és az egyes államok sok területét érintik.

S azért állítottuk, hogy a mai ember helyzete eltér az erkölcsi tanítás, az igazságosság és a szociális szeretet objektív követelményeitől, mert közismert tények és összehasonlítások bizonyítják, melyekről gyakran volt szó pápai megnyilatkozásokban, a Zsinaton és a Szinodusokon⁵. A mai helyzet kétségtelenül nem mindenütt egyforma, hanem sok változata van. E változatok történelmi okok következményei ugyan, de az etikai tanításra is nagyon hatnak. Jól tudjuk, hogy vannak fogyasztói társadalmak, melyekben a cél egyénileg is, közösségileg is a birtokolt javak minél nagyobb mennyisége – ez a nagyon fejlett országok jellemzője – ; ugyanakkor más társadalmakban nagyon sokan éheznek, és nem kevesen a mindennapi kenyér híján éhen halnak. Ugyanígy némelyek gonosz szabadsággal féltelenek a javak használatában, s ez etikailag nem lehet kifogástalan; ugyanakkor mások szabadságát megkötik; azokét, akik nyomorúságban élnek, s akiket egyre nagyobb nyomorúságba kényszerítenek.

Ez a közismert összevetés és a kiáltó ellentét, melyről a század pápai valamennyien beszéltek megnyilatkozásaikban, legújabbán XXIII. János és VI. Pál pápa, világméretűvé tágítja a lakmározó dúsgazdagról és a koldus Lázárról szóló példabeszédet⁶.

A dolog méretei kérdésessé teszik azokat a pénzügyi, termelési, kereskedelmi és elosztási rendszereket, melyek különféle politikai rendszerekben uralják az egész világgazdaságot. Ezek ugyanis képtelenek megszüntetni a múlt időkből örökölt szociális igazságtalanságokat, és korunk erkölcsi követelményeinek sem képesek eleget tenni. S miközben az embert az általa teremtett terhek szolgájává teszik, míg egyre gyorsabban merítik ki a föld gazdagságát és erőit, valamint szennyezik a környezetet, ugyanezek a rendszerek egyre szélesítik a nyomor zónáit és terjesztik a félelmet, a hiú reményeket és az erőszakot.⁷

⁵ XII. Pius: Rádióüzenetei 1941. június 1., 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947 karácsonyán; XXIII. János: Mater et Magistra, 1961, Pacem in terris 1963; VI. Pál: Ecclesiam suam enc. 1964., Beszéd az ENSZ-ben 1965. október 4., Populorum progressio enc., 1967., Beszéd a kolumbiai földművesekhez, 1968. augusztus 23., Beszéd a latin-amerikai püspökökhöz, 1968. augusztus 24., Beszéd a FAO ülésén 1970. november. 16., Octogesima adveniens ap. levél, 1971., Beszéd a bíborosokhoz, 1972. június 23.;11. János Pál: Beszéd a latin-amerikai püspökök konferenciáján, 1979. január 28., Beszéd az „indiókhöz” Cuilapamban, január 29., Beszéd a munkásokhoz Guadalajarában, január 30., Beszéd a munkásokhoz Monterreyben, január 31.; II. Vatikáni Zsinat: Dignitatis humanae, Gaudium et spes; Püspöki Szinodus 1971: De iustitia in mundo.

⁶ vö. Lk 16,19–31

⁷ II. János Pál homiliája Santo Domingóban, 1979. január 25., Beszéd az „indiókhöz” Cuilapamban, január 29., Beszéd a munkásokhoz Monterreyben, január 31.

Félelmetes helyzet elé kerültünk, mely senkit nem hagyhat közömbösen: mert az, aki az egyik oldalon a lehető legnagyobb nyereséghez akar jutni, s a másik oldalon károk és jogtalanságok árát fizeti, az egyaránt az ember! A helyzetet tovább súlyosbítja az, hogy közvetlen egymás közelében élnek kiváltságos, dúsgazdag rétegek és nyomorult szegények; fejlett nemzetek, melyek fölhalmozzák a javakat, és olyan népek, melyek nyomora egyre nagyobb bajok forrása. Ehhez járul még az infláció, a munkanélküliség: újabb jelei annak az erkölcsi zűrzavarnak, mely az egész világon megfigyelhető, s amely egyre sürgeti az ember igazi méltóságának megfelelő bátor és hatékony megoldásokat.⁸

E feladat nem haladja meg az ember teljesítőképességét. A szó tágabb értelmében a *szolidaritás* elvének kell segítenie az intézményeket a kellő megoldások megtalálásában – akár a kereskedelemről van szó, ahol a dolgok irányításában egy egészséges versenynek kell érvényesülnie, akár a javak legtágabb értelemben való elosztásáról –, tudniillik abban, hogy a gazdaságilag elmaradott népek ne csupán elemi szükségleteiket elégíthessék ki, hanem valóban fejlődni is képesek legyenek.

Ezen a nehéz úton – azaz a gazdasági élet struktúráinak megváltoztatásának útján, amire viszont égetően szükség van – a lélek, az akarat és a szív igaz megtérése nélkül csak nagyon nehezen lehet előbbre vergődni. Mert ez az út az egyes emberek és szabad népek szabad és kölcsönös együttműködését követeli. A szabadságot ugyanis gyakran összetévesztik egyéni vagy közösségi szükségletek ösztönös kielégítésével, valamint az ösztönös harcolni és uralkodni vágyással, bármilyen ideológiák színeivel festik is át e vágyakat. Kétségtelen, ezek az ösztönös erők léteznek és hatnak, de képtelenség egy valóban emberséges gazdaság megszervezése, ha nem veszünk róluk tudomást és nem kerülnek magasabbrendű megfontolások és olyan elvek irányítása és hatása alá, melyek létrehozhatják a népek közötti igazi emberiséget, valóban kifejezésre juttatják az ember szabadságát, és képesek biztosítani, megvédeni ezt a szabadságot a gazdasági élet területén is. A gazdasági fejlődés egészének és minden tényezőjének olyan irányítást kell kapnia, hogy megfeleljen mind a közösség, mind az egyes emberek teljesértékű fejlődésének. Erre emlékeztetett és komolyan figyelmeztetett már Elődünk, VI. Pál pápa a *Populorum Progressio* enciklikájában. Máskülönben a „gazdasági fejlődés” úgy eluralkodik, hogy az emberi élet egészét alárendeli egy részterületnek, azaz alacsonyabbrendű szükségleteknek, és így tönkreteszi az embert, bomlasztja a társadalmat, s végül belevész saját nehézségeibe és vétkeibe.

De hogy ezt a feladatot vállalni és hordozni lehet, azt bizonyos tények és események igazolják, amelyeket itt felsorolni túl hosszú és körülményes lenne. Egy azonban

⁸ vö. VI. Pál: Octogesima adveniens 42.

kétségtelen: ezen a nagyon széles területen nagyra kell értékelni és érvényesíteni kell az erkölcsi felelősség érzékét, melyet az embernek magáévá kell tennie. Íme, újra csak elérkeztünk az emberhez. Az e téren ránk nehezedő erkölcsi kötelezettségek nekünk, keresztényeknek, akkor válnak egészen világossá, ha lelkünk elé állítjuk – és ezt állandóan meg is kell tennünk – az utolsó ítéletet Krisztus azon szavai szerint, melyeket Máté evangélista mond el.⁹

Ezt a végső jelenetet állandóan „alkalmaznunk” kell az emberiség történetére és az egyes emberi tettekre, hogy ezeknek „mértéke” lehessen, és mind a közösségeknek, mind az egyes embereknek az önismeret forrásává válhasson: „Éheztem, és nem adtatok ennem, ... ruhátlan voltam, és nem adtatok rám ruhát, ... börtönben voltam és nem látogattatok meg...” (Mt 25,42-43). E szavak sürgető ereje fokozottan megnyilvánul, ha megfontoljuk, hogy a szabadságra törekvő népeknek és államoknak a kenyér és az emberi kultúra javai helyett új fegyvereket adnak, mégpedig nagy mennyiségben. Olyan eszközöket adnak e népek kezébe, amelyek háborúkra és pusztításra alkalmasak, s ezeket nemcsak jogaik védelmére használják föl, hanem nacionalista megfontolásokkal uralomvágyukat élik ki velük, s ezzel a gyarmatosításnak megint egy újabb formája valósul meg. Miként ezt mind jól tudjuk, a Föld éhségtől és nyomortól sújtott területeit hamarosan termékennyé lehetne tenni, ha a háborús fegyverkezésre szánt beruházásokat az élet javára, élelmiszertermelésre fordítanák.

Lehet, hogy ezen megfontolások egyeseknek „absztrakt” gondolatok maradnak; lehet, hogy a szembenálló „felek”, akik saját hibáikat elfelejtik, alkalmat nyernek a másik vádolására; lehet, hogy oka lesz az Egyház elleni újabb vádaskodásoknak: mégis, nincs más fegyverünk, mint a léleké, a szó és a szeretet fegyverei, s „akár alkalmas, akár alkalmatlan a szó”, hirdetniük kell.¹⁰ Ezért az Egyház szüntelenül kérleli Isten és az emberek nevében mindkét felet és mindenkit együttesen: „Ne öljetek! Ne romboljátok az emberek életét! Gondoskodjatok testvéreitekről, akiket éhség és nyomor kínoz! Őrizzétek meg minden ember szabadságát és személyi méltóságát!”

⁹ Mt 25,31–46

¹⁰ 2Tim 4,2

Szent II. János Pál pápa: *Sollicitudo rei socialis*

vö. Lk 16,21

Az igaz fejlődés erkölcsi természetű

33. Éppen úgy, nem volna igazán *emberhez méltó* a fejlődés olyan típusa sem, amely nem tisztelné, és nem mozdítaná elő az ember *személyes*, gazdasági és politikai *jogait*, az államhatalmi berendezkedést, és nem tisztelné a népek és nemzetek jogait.

Ma már sokkal jobban felismerhetjük és világosabban látjuk, mint régebben, azt a *belső ellentmondást*, amely a csupán gazdasági síkra szorított fejlődésből ered, és amely az emberi személyt és legmélyebb igényeit alárendeli a gazdasági érdekeknek és a profitnak.

A valódi fejlődés és az emberi jogok közötti *belső kapcsolat* a fejlődés erkölcsi összefüggéseit is előtérbe állítja: az ember valódi felemelkedése, amely megfelel természetes és történelmi hivatásának, nem szorítkozhat *csupán* a javak és szolgáltatások bőségére, a technikai felkészültségre, amelyet infrastruktúrának nevezünk.

Ha a társadalomban a személyek és a közösségek nem látják szilárdan biztosítottnak az erkölcsi, kulturális és lelki követelményeket, amelyek az emberi személy méltóságából fakadnak, s amelyek a természetes közösségek, elsősorban a család és a vallási közösségek sajátjai, akkor minden más – a javak bősége, a mindennapok segítségét szolgáló technikai vívmányok, az anyagi jólét bizonyos szintje – először elégtelenné, majd az idő múlásával megvetendővé válik. Ezt az Úr az evangéliumban világosan megerősíti, mindenkit figyelmeztetve a javak helyes értékrendjére: „Mi haszna van az embernek, ha az egész világot megszerzi is, de lelke kárát vallja?” (Mt 16,26).

Az ember – legyen az férfi vagy nő, ifjú vagy idős – sajátos igényeinek megfelelő fejlődés mindazoktól, akik részt vesznek a folyamatban és annak felelősei, elsősorban azt követeli meg, hogy legyenek szilárdan meggyőződve a minden egyes és valamennyi embernek kijáró jogok fontosságáról. Lássák be a kinek-kinek kijáró jogok megvédésének szükségességét, melyek magukban foglalják a tudomány és a technika vívmányainak használatát.

Minden nemzet életében nagy súllyal esik latba valamennyi emberi jog betartása: főként az élethez való jogé a lét minden szakaszában. Ide tartozik a családnak, mint az emberi közösség sejtjének joga, a munkaviszonyban való igazságosság, a közösségi élethez tartozó politikai jog, továbbá azok a jogok, amely az ember

transzcendens hivatásából következnek, kezdve a saját vallásos meggyőződés megvallásának és gyakorlásának szabadságára való joggal.

Nemzetközi síkon, az államok közti kapcsolatokban – vagy közkeletű szóhasználat szerint a különböző „világok” között –, teljes tiszteletben kell tartani minden nép identitását, történeti és kulturális sajátosságaival egyetemben. Továbbá szükséges, amint azt már a *Populorum progressio* enciklika megkívánta, hogy elismerjék: minden nép azonos joga „együtt ülni a közös lakoma asztalánál”,¹¹ ahelyett, hogy bármelyik is Lázárként kint fekdjön az ajtó előtt, miközben „a kutyák jönnek és nyalogatják sebeit” (vö. Lk 16,21). Az egyes személyeknek és népeknek élvezniük kell azt az *alapvető egyenlőséget*,¹² amelyen például az Egyesült Nemzetek Szövetségének alapokmánya nyugszik: ez olyan egyenlőség, amely szerint mindenkinek joga van a teljes fejlődés folyamatában való részvételre.

A fejlődésnek a *szolidaritás és a szabadság* keretében kell haladnia, hogy fent említett jellegét megőrizze, de anélkül, hogy bármilyen ürüggyel egyiket vagy másikat feláldozza. A fejlődés erkölcsi jellege és szükséges továbbvitele akkor érvényesül, ha szigorúan tiszteletben tartják azokat a követelményeket, amelyek az emberre jellemző igazság és jó igényéből erednek.

Ezenfelül a keresztény ember, aki neveltetése alapján az emberben Isten képmását látja és arra kapott meghívást, hogy részesedjék a teljes igazságban és jóságban, aki az Isten, a fejlődés érdekében végzett erőfeszítéseiben sem vonatkozathat el ennek az egyedülálló „képmásnak” méltóságától és tiszteletétől. Más szóval az igazi fejlődésnek az *isten- és a felebaráti szereteten* kell alapulnia, és elő kell mozdítania az egyesek és a társadalom közötti kapcsolatot. Íme „a Szeretet kultúrája”, amelyről oly gyakran szólt VI. Pál pápa.

¹¹ vö. *Populorum Progressio* enciklika 47: id. h. 280. old.: „... az a világ, ahol a szabadság nem pusztán szó, ahol a szegény Lázár ugyanannál az asztalnál ülhet, ahol a gazdag.”

¹² vö. uo. 47: id. h. 280. old.: „Arról van szó, hogy fel kell építeni azt a világot, amelyben fajra, vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül mindenki igazán emberhez méltó életet élhet, mentesen minden szolgaságtól, amit egyik ember rak a másik vállára.” Vö. még II. Vaticanum, *Gaudium et Spes* pasztorális konstitúció. Az Egyházzól a mai világban, 29. Ez az alapvető egyenlőség egyike azoknak a sarkalatos érveknek, amelyekkel az Egyház a rasszizmus minden formáját elutasította.

XVI. Benedek pápa: Deus caritas est

vö. Lk 16,19-31

14. De most még egy további igazságra kell figyelniük: a szentség „misztikájának” szociális jellege van. A szentáldozásban ugyanis én magam is úgy egyesülök az Úrral, mint az összes többi áldozó: „Egy kenyér ez. Azért vagyunk mi sokan egy test, mert valamennyien egy kenyérben részesedünk” – mondja Szent Pál (1Kor 10,17). A Krisztussal való egyesülés egyidejűleg egyesülés mindazokkal, akiknek Ő ajándékozza magát. Krisztust nem birtokolhatom egyedül, csak másokkal közösségben, akik már az övéi, vagy az övéi kell, hogy legyenek. A szentáldozással kiemel önmagamból és magához, ugyanakkor a többi keresztennyel egységbe von. „Egy test” leszünk, egygé olvadt létező leszünk. Az istenszeretet és a felebaráti szeretet most valóban egyesül: a megtestesült Isten von mindnyájunkat önmagába. Ebből érthető, miért lett az agapé az Eucharisztia is neve: benne Isten agapéja testileg jön hozzánk, hogy bennünk és általunk tovább hasson. Csak ezen a krisztológiai-szentségi alapon lehet helyesen megérteni Jézusnak a szeretetről szóló tanítását. Az, hogy a Törvényt és a Prófétákat az isten- és a felebaráti szeretet kettős parancsára vezeti vissza, hogy az egész hívő létet erre a megbízatásra összpontosítja, nem pusztán morál, mely a Krisztusba vetett hit és az Ő szentségi jelenléte mellett önállóan megállna; hanem a hit, kultusz és étosz egyetlen valóságként hatják át egymást, mely az Istennel való találkozásban agapévá alakul. A kultusz és étosz megszokott szembeállításával ezzel magától eltűnik: magában a „kultuszban”, az eucharisztikus közösségben van jelen a szeretettség (a szeretet, amit kapunk) és a szeretet továbbadása. Az az Eucharisztia, mely nem válik tevékeny szeretetté, önmagában töredékes. És fordítva – amint ezt az alábbiakban még részletesebben át kell gondolnunk – a szeretet „parancsa” egyáltalán azért lehetséges, mert nem pusztán követelmény: a szeretet azért „parancsolható”, mert előzően ajándékba kaptuk.

Ezen az alapon kell Jézus nagy példabeszédeit megértenünk. A dúsgazdag (vö. Lk 16,19-31) a kárhozat helyén azért jajgat, hogy vigyék hírül a testvéreinek, mi történt övele, aki a szükségét szenvedő szegényen egyszerűen keresztülnézett. Jézus szinte folytatja ezt a jajkiáltását és felénk mondja, hogy figyelmeztessen, s ezáltal a helyes útra tereljen bennünket. Az irgalmas samaritanus példabeszéde (vö. Lk 10,25-37) mindenekelőtt két fontos dolgot közöl. A „felebarát” addig alapjában az izraelitákat és az Izrael földjén megtelepedett idegeneket, azaz egy ország és egy nép szolidáris közösségét jelentette. Most ez a határ eltűnik: mindaz, akinek szüksége van rám, s

akin segíteni tudok, a felebarátom. A „felebarát” fogalma egyetemessé válik, mégis konkrét marad. Annak ellenére, hogy minden emberre kiterjed, nem egy kötelezettségek nélküli távszeretet kifejezője, hanem itt és most gyakorlati beavatkozásomat követeli. Az Egyház feladata marad, hogy e távoli és közeli pontok összekapcsolását mindig újra értelmezze tagjai gyakorlati életében. S végezetül hangsúlyozottan kell említenünk az utolsó ítélet nagy példázatát (vö. Mt 25,31-46), amikor a szeretet válik egy-egy emberi élet értéke vagy értéktelensége fölötti végső ítélet mércéjévé. Jézus azonosítja magát a szükséget szenvedőkkel: az éhezőkkel, a szomjazókkal, az idegenekkel, a ruhátlanokkal, a betegekkel és a foglyokkal. „Amit egynek a legkisebb testvéreim közül tettetek, nekem tettétek” (Mt 25,40). Az isten- és felebaráti szeretet összeolvad: a legkisebbekben magával Jézussal és Jézusban Istennel találkozunk.

XVI. Benedek pápa: Spe salvi

Lk 16,19-31

44. Az igazságosság nevében történő tiltakozás Isten ellen nem vezet sehová. Egy Isten nélküli világ remény nélküli világ (*Ef 2,12*). Csak Isten tud igazságot tenni. És a hit bizonyosságot ad afelől, hogy ő ezt megteszi. Az utolsó ítélet képe elsősorban nem rémkép, hanem a remény képe, sőt számunkra talán a remény döntő képe. Mindazonáltal ez a kép nem félelmetes-e mégis? Azt mondanám: egy olyan kép, amely fölébreszti a felelősséget. Éppen ezért annak a félelemnek a képe is, amelyről Szent Hilarius azt mondja, hogy minden félelmünk helye a szeretetben van.¹³ Isten az igazságosság, és igazságot szolgáltat. Ez a mi vigaszunk és reményünk. De az ő igazságossága ugyanakkor kegyelem is. Ezt a megfeszített és föltámadott Krisztusra tekintve tudjuk. E kettőt – az igazságosságot és a kegyelmet – helyes, belső összefüggésükben kell látnunk. A kegyelem nem oltja ki az igazságosságot, a jogtalanságot nem teszi joggá. Nem szivacs, amely mindent letöröl, hogy a végén teljesen közömbös legyen, hogy mit tett valaki a földön. Egy ilyenfajta mennyország és kegyelem ellen joggal tiltakozott például Dosztojevszkij a Karamazov testvérek című regényében. A gonosztevők végül nem ülnek az áldozatokkal együtt ugyanúgy az örök menyegzős lakoma asztalánál, mintha nem történt volna semmi. Szeretném ezen a helyen Platón egyik szövegét idézni, aki az igazságos ítélet sejtelmét fejezi ki, mely nagyrészt igaz és üdvös marad a keresztény ember számára is. Arról beszél – kétségtelenül mitológiai képekben, de ezek egyértelműen láthatóvá teszik az igazságot –, hogy a végső számadáskor a lelkek meztelenül állnak a bíró előtt. Ekkor

¹³ vö. *Tractatus super Psalmos*, 127, 1–3: CSEL 22, 628–630.

már nem számít, kik voltak a történelemben, hanem csak az, hogy valójában kicsodák. „És gyakran megesik, hogy a nagy királyra teszi rá a kezét, vagy egy másik királyra vagy fejedelemre, és nem talál a lelkükben egyetlen egészséges részt sem, a sok hamis eskü, a sok jogtalan tett megannyi sebet és ostorcsapást hagyott rajta, a hazugság és a hivalkodás meggömbölyítette, s mert igazság nélkül nőtt fel, nincs benne egyenesség, végül telhetetlen, elpuhult, gögös és zabolátlan viselkedése aránytalansággal és utálatossággal töltötte meg. Ilyennek látja Rhadamantüsz a lelket, s jogaitól megfosztva egyenesen a börtönbe küldi, ahol megkezdí méltó bűnhődését. [...] Ha viszont nagy néha Rhadamantüsz olyan lelket pillant meg, amely jámbor és igaz életet élt [...], megörül neki és elküldi a Boldogok Szigetére.”¹⁴ Jézus a dúsgazdagról és a szegény Lázárról szóló példabeszédében (Lk 16,19–31) figyelmeztetésül egy ilyen elbizakodottságtól és tobzódástól tönkretett lelket mutat nekünk, aki áthidalhatatlan szakadékot teremtett önmaga és a koldus között: az anyagi élvezetekbe zárkózottság szakadékát, a másikról való megfélekedés és a szeretni nem tudás szakadékát, mely égő és többé nem csillapítható szomjúsággá válik. De ki kell emelnünk, hogy Jézus ebben a példabeszédben nem az utolsó ítéletet követő, végső sorsról beszél, hanem átvesz egy elképzelést, amely a korai zsidóságban élt, s a halál és a föltámadás közötti időszakra vonatkozott, melyben még nem hangzott el a végső ítélet.

Ferenc pápa: Üzenet 2015 nagybőjtjére

vö. Lk 16,19-31

2. *„Hol van a testvéred?” (Ter 4,9) – a plébániák és a közösségek*

Az egyetemes Egyházzól mondottakat meg kell valósítanunk a plébániák és közösségek életében. Meg tudjuk-e tapasztalni az Egyháznak ezeken a szinterein, hogy egyetlen testhez tartozunk? Ahhoz a testhez, amely együtt kapja meg és osztja meg, amit Isten ajándékozni akar? Ahhoz a testhez, amely ismeri a leggyengébb, legszegényebb, legkisebb tagjait és gondjukat viseli? Vagy belemenekülünk egy egyetemes szeretetbe, mely elkötelezetten munkálkodik a világ távoli részén, de elfelejtkezik a saját zárt ajtaja előtt ülő Lázárról? (vö. Lk 16,19-31).

Ahhoz, hogy megkapjuk és teljességében gyümölcsoztessük mindazt, amit Isten ad, két irányban kell túllépnünk a látható Egyház határain.

Először is, az imádságban egyesülünk a megdicsőült Egyházzal. Amikor a zarándok

¹⁴ Platón: *Gorgiasz* 525a–526c. Magyarul: *Gorgiasz*. Ford. Horváth Judit. Budapest, 1998, 145–146.

Egyház imádkozik, akkor létrejön a kölcsönös szolgálat és jó közössége, amely elér egészen Isten színe elé. A szentekkel, akik Istenben találták meg teljességüket, részét képezzük annak a közösségnek, amelyben a szeretet legyőzi a közömbösséget. A megdicsőült Egyház nem azért győzedelmes, mert hátat fordított a világban lévő szenvedéseknek és önmagában örvend. Sokkal inkább azért, mert a szentek már szemlélhetik azt és örvendhetnek annak, hogy Jézus halála és feltámadása révén végérvényesen legyőzték a közömbösséget, a keményszívűséget és a gyűlöletet. Amíg a szeretetnek e győzelme nem járja át az egész világot, a szentek mellettünk, földi zarándokok mellett maradnak. Lisieux-i Szent Teréz egyházdoktor meggyőződve írta, hogy a Mennyben a keresztre feszített (Jézus) szeretetének győzelme miatt nem teljes az öröm addig, amíg akár csak egyetlen ember is szenved és gyötrődik a földön: „Nagyon bízom benne, hogy a mennyországban nem leszek majd tétlen, mert az a vágyam, hogy tovább dolgozzak az Egyházért és a lelkekért (vö. 254. levél, 1897. július 14.).

Mi is részesedünk a szentek érdemeiben és örömében, és ők is részesednek a mi küzdelmünkben, a béke és kiengesztelődés iránti vágyunkban. A feltámadt Krisztus győzelméből fakadó örömük nekünk erőforrás lehet ahhoz, hogy legyőzzük a közömbösség és a keményszívűség sokféle formáját.

Másrésről, minden keresztény közösség arra hivatott, hogy átlépje azt a küszöböt, amely az őt körülvevő társadalommal, szegényekkel, távollevőkkel összeköti. Az Egyház természeténél fogva missziós és nem befelé forduló, hanem minden emberhez szóló küldetése van.

Ez a küldetés türelmes tanúságtételt jelent Arról, aki az Atyához akarja vinni a teljes valóságot és minden embert. A küldetés abban áll, hogy a szeretet nem hallgathat. Az Egyház követi Jézus Krisztust azon az úton, amely minden emberhez elvezeti a föld legvégső határáig (vö. ApCsel 1,8). Így felebarátunkban azt a testvért láthatjuk, akiért Krisztus meghalt és feltámadt. Mindazt, amit kaptunk, értük is kaptuk. És ugyanúgy, amivel ezek a testvérek rendelkeznek, ajándék az Egyháznak és az egész emberiségnek.

Kedves Testvéreim! Mennyire szeretném, hogy mindazok a helyek, ahol az Egyház valamilyen formában megnyilvánul – különösképpen plébániáink és közösségeink –, az irgalom szigeteivé váljanak a közömbösség tengerében!

Ferenc pápa: Üzenet 2016 nagyböjtjére

vö. Lk 16, 20-21; Lk 16,29

3. Az irgalmasság cselekedetei

Isten irgalma átalakítja az ember szívét, megmutatva neki a hűséges szeretetet, és ezzel alkalmassá téve őt az irgalmasságra. Ez egy mindig megújuló csoda, hogy az isteni irgalmasság be tudja ragyogni bármelyikünk életét, a felebarátaink iránti szeretetre ösztönözve bennünket, és arra indítva minket, amit az egyházi hagyomány az irgalmasság testi és lelki cselekedeteinek nevez. Ezek arra emlékeztetnek minket, hogy a hitünk mindennapos és kézzelfogható cselekedetekben mutatkozik meg, amelyek arra irányulnak, hogy felebarátunkat testileg és lelkileg segítsük, és amelyek alapján meg leszünk ítélve: enniük kell adnunk, látogatnunk, vigasztalnunk, tanítanunk kell őket. Ezért fejeztem ki vágyamat, hogy: „a keresztény nép a Jubileum ideje alatt elmélkedjen az irgalmasság testi és lelki cselekedeteiről. Ez az egyik módja annak, hogy lelkiismeretünk – mely gyakran elszunnyad a szegénység drámája előtt – fölébredjen, és egyre mélyebbre hatoljunk az Evangélium szívébe, ahol a szegények az isteni irgalmasság különleges kedvezményezettjei.” (uo. 15) A szegény emberben valóban Krisztus teste „válík újra láthatóvá, mint megkínzott, megsebzett, megostorozott, kiéheztetett, menekülő test..., hogy fölismerjük, megérintsük és ápoljuk.” (uo.) Ez hallatlan és botrányos misztérium, melynek során az ártatlan Bárány szenvedései meghosszabbodnak a történelemben. Az önzetlen szeretet égő csipkebokra ez, amely elé Mózeshez hasonlóan csak levetett saruval állhatunk (vö. Kiv 3,5); még inkább így van ez, ha a szegény ember olyan testvérünk Krisztusban, akit a hitéért üldöznek.

Ezelőtt a szeretet előtt, amely erős, mint a halál (vö. Énekek éneke 8,6), a legszerencsétlenebb szegény ember az, aki saját magát nem tartja szegénynek. Gazdagnak hiszi magát, de valójában a szegények között a legszegényebb. Azért szegény, mert a bűn rabja, amely arra sarkallja, hogy gazdagságát és hatalmát ne Isten és a többi ember szolgálatára használja, hanem hogy elfojtsa magában a mély meggyőződést, hogy ő sem más, mint egy szegény koldus. És minél nagyobb a rendelkezésére álló gazdagság és hatalom, annál nagyobbá válik hazug vaksága. Elérkezik oda, hogy látni sem akarja az ajtajánál kolduló szegény Lázárt, (vö. Lk 16, 20-21), aki maga Krisztus, aki a szegényeken keresztül a megtérésünket koldulja. Lázár a megtérés lehetősége, amelyet Isten felkínál, és amit talán nem veszünk észre. És ehhez az elvakultsághoz a hatalom gögjének önkívületi érzése társul, amelyben baljóslatúan visszhangzik az– „olyanok lesztek, mint az Isten” (Ter 3,5) – démoni mondata, amely minden bűn forrása. Ez az elvakultság társadalmi és politikai

struktúrák alakját is öltheti, amint az a XX. század totalitárius rendszereiben is megmutatkozott, és amint ez napjaink technokrata és egyeduralkodó ideológiáiban is megjelenik, amelyek megkísérlik Istent jelentéktelenné tenni, és az embert kihasználható tömeggé alacsonyítani. És ezt mutatják meg napjainkban a bűnözés kialakult struktúrái, amelyek a pénzt bálványozó hamis fejlődési modellhez kapcsolódnak, amely közömbössé teszi a leggazdagabb embereket és társadalmakat a szegények sorsa iránt, bezárják előttük a kapukat, és még látni sem akarják őket.

Ennek a jubileumi szentévnak a nagyböjti időszaka tehát mindenki számára alkalmat nyújt arra, hogy végre kilépjen saját elidegenedett létezmódjából az Ige hallgatásának, és az irgalmasság cselekedeteinek köszönhetően. Ha a testi szükségleteiken keresztül megérintjük Jézus testét rászoruló testvéreinkben, akiknek ételt, ruhát, szállást adunk, akiket meglátogatunk, a lelki szükségleteik – tanácsadás, tanítás, megbocsájtás, figyelmeztetés, imádkozás – közvetlenebbül megérintik bűnös voltunkat. A testi és lelki cselekedeteket ezért soha sem szabad szétválasztani. És valóban, a keresztre feszített Jézus testének a szükségét szenvedőben történő megérintésével válhat tudatossá a bűnös ember számára a meggyőződés, hogy ő maga is csak egy szegény koldus. Ezen az úton járva a „gőgősök”, a „hatalmasok”, és a „gazdagok”, akikről a *Magnificat* beszél, megkapják a lehetőséget annak megtapasztalására, hogy érdemtelenül őket is szereti a keresztre feszített, aki őértük is meghalt és föltámadt. Csak ez a szeretet lehet válasz a boldogság és szeretet iránti végtelen szomjúságra, amelyet az ember a tudás, a hatalom és a birtoklás bálványaival képzel csillapítani. De mindvégig fennmarad annak veszélye, hogy a Krisztustól történő mind nagyobb elzárkózás miatt, aki a szegényeken keresztül tovább kopogtat szívük ajtaján, a gőgősök, a hatalmasok és a gazdagok végül önmagukat ítélik arra, hogy alámerülnek a magány örök örvényébe, amely a pokol. Emiatt kell értük, és mindnyájunkért elismételni újra Ábrahám szívből jövő szavait: „Van Mózesük és vannak prófétáik. Azokra hallgassanak” (Lk 16,29). Ez a cselekvő odafigyelés a legjobb módja annak, hogy felkészüljünk a már feltámadt Vőlegény halál és bűn fölötti végleges győzelmének megünneplésére, aki szeretné megtisztítani Jegyesét, miközben jövetelére vár.

Ne vesztegessük el a nagyböjt alkalmas időszakát, amely a megtérésünket szolgálhatja! Szűz Mária anyai közbenjárásával kérjük ezt, aki az ajándékba kapott isteni irgalom nagysága előtt elsőként ismerte fel saját kicsinységét (vö. Lk 1,48), és az Úr alázatos szolgálójává vált (vö. Lk 1,38).

Ferenc pápa: Üzenet 2017 nagyböjtjére

Kedves Testvérek!

A Nagyböjt egy új kezdet, olyan út, amely elvezet a biztos célhoz, a feltámadáshoz, Húsvéthoz, amikor Krisztus győzedelmeskedik a halál felett. Ebben az időszakban mindig erős indítást kapunk a megtérésre. A keresztény arra kap meghívást, hogy „teljes szívvel” (vö. Jo 2,12) térjen meg az Úrhoz, ne elégedjen meg a középszerű élettel, hanem növekedjen az Úr barátságában. Jézus a mi hűséges barátunk, aki soha nem hagy bennünket cserben, hiszen még akkor is, ha bűnt követünk el, ő türelmesen várja, hogy visszatérjünk hozzá, és e várakozással kifejezi, hogy meg akar nekünk bocsájtani (vö. a 2016. január 8-i *szentmisén mondott szentbeszédéből*).

A Nagyböjt kedvező időszak arra, hogy intenzívebbé tegyük lelki életünket azon eszközök segítségével, amelyeket az Egyház felkínál számunkra: a böjttel, az imádsággal és az alamiznaadás révén. Mindezek alapja az Isten Igéje, amit ebben az időszakban jóval nagyobb odafigyeléssel kell hallgatnunk és megfontolnunk. Itt most szeretném külön kiemelni a gazdag és a szegény Lázáról szóló példabeszédet (vö. Lk 16, 19-31). Engedjük, hogy megihlessen bennünket ez a jelentős részlet, amely kulcsot kínál ahhoz, hogy meglássuk általa, miképpen kell cselekednünk, hogy eljussunk a valódi boldogságra és az örök életre, figyelmeztetve minket az őszinte megtérésre.

1. A másik ember: ajándék

A példabeszéd azzal kezdődik, hogy bemutatja a két főszereplőt, ám a szegény Lázáról kapunk csak pontosabb leírást: kétségbeejtő helyzetben van, már fel sem bír kelni, a gazdag kapujában fekszik és azokat a morzsákat eszi, amelyek ennek asztaláról elé hullanak. Testét mindenütt sebek borítják, és a kutyák nyaldossák ezeket (vö. 20-21.vers). A helyzet tehát nyomasztó: Lázár mélyre süllyedt és megalázó helyzetben találja magát.

A jelenet még drámaibb, ha azt is tekintetbe vesszük, hogy a szegényt *Lázárnak* nevezik: e név ígéreteket hordoz, hiszen azt jelenti. „*Isten megsegít*”. Ez a szereplő tehát nem névtelen valaki, pontos leírásunk van róla és olyan emberként áll előttünk, akihez személyes történetet csatolhatunk. A gazdag Lázár

számára ő szinte láthatatlan, a mi számunkra azonban ismert, közel állónak érezzük, saját arca van: ajándék, felmérhetetlen értékű gazdagság, az Isten által akart, szeretett lény, akiről meg is emlékeznek – még ha kézzelfogható állapota olyan is, mintha emberi szemét volna (vö. a 2016. január 8-i *szentmisén mondott szentbeszédéből*).

Lázár azt tanítja a számunkra, hogy a *másik ember ajándék*. A másik emberhez való helyes viszonyunk abban áll, hogy hálával felismerjük értékét. A gazdag ember kapujában fekvő szegény sem útban lévő akadály csupán, hanem felszólítás a megtérésre, az élete megváltoztatására. E példabeszéd először is arra szólít fel bennünket, hogy nyissuk meg a szívünk ajtaját a másik ember előtt, mivel minden ember ajándék, legyen az a szomszédunk vagy akár egy szegény ismeretlen. A nagybőjt megfelelő idő rá, hogy kinyissuk az ajtónkat minden szükséget szenvedő ember előtt, és felismerjük benne Krisztus arcát. Mindnyájan találkozunk utunkon ilyen emberekkel. Minden élet, amely utunkba akad, érdemes rá, hogy befogadjuk, tiszteljük, szeressük. Isten Igéje segít a számunkra, hogy felnyissa a szemünket, és be tudjuk fogadni és szeretni tudjuk az életet, főként a törekeny életet. Ám ahhoz, hogy ezt meg tudjuk tenni, komolyan kell vennünk ezt is, amit az Evangélium a gazdag emberrel kapcsolatban mond el.

2. A bűn elvakít

A példabeszéd kendőzetlenül megmutatja azokat az ellenmondásokat, amelyek között a gazdag ember él (19. vers). Neki, a szegény Lázárral ellentétben nincsen neve, csak „gazdag”-ként jellemzik. Jólétét kimutatják a ruhák, amelyeket visel, a túlzott luxus. A bíbor ugyanis értékesebb volt ekkor az aranyból és az ezüstből is, és ezt fenntartották az istenségek (vö. Jer 10,9) és a királyok (vö. *Bír* 8,26) számára. A patyolat olyan különleges lenvászón volt, amely viselőjét szinte szakrális jeggyel látta el. Ennek az embernek a gazdagsága tehát túlzó, már csak azért is, mert minden nap, szokása szerint közszemlére teszi. „Minden nap nagy lakomát rendezett” (19.v.). Azt látjuk rajta drámaian, hogy valakit teljesen megront a bűn, három egymást követő lépésben: a pénz szeretete, a hiúság és a gőg (vö. a 2013. szeptember 20-i *szentmisén mondott szentbeszédéből*).

Pál apostol azt állítja: „Minden baj gyökere ugyanis a pénz utáni sóvárgás” (1 Tim 6,10). Ez az ember megromlásának fő oka és az irigység, a veszekedés és gyanakvás forrása. A pénz képes átvenni fölöttünk az uralmat, olyannyira, hogy egyeduralkodó bálványunkká válik (vö. *Evangélium gaudium* apostoli buzdítás, 55). Ahelyett, hogy

eszköz volna, amelyekkel jót cselekedhetünk és gyakorolhatjuk a mások iránti szolidaritást, a pénz az önzés logikájának szolgájává tehet minket és az egész világot, nem hagy teret a szeretetnek és meggátolja a békét.

A példabeszéd megmutatja azt is, hogy a gazdag embert a kapzsiság hiúvá is teszi. Személyiségét a látszatokban jeleníti meg, abban, hogy másoknak megmutatja, mi mindent engedhet meg magának. Ám a látszat a belső üresség álcája. Élete a külsőségek rabja, a lét legfelszínesebb és legátmenetibb dimenziójáé (vö. *uo.*, 62).

Ennek az erkölcsi züllésnek legmélyebb lépcsőfoka a gőg. A gazdag ember úgy öltözködik, mintha király lenne, utánozza egy istenség viselkedését, elfeledve azt, hogy egyszerű halandó. A gazdagság szeretete által megromlott ember számára nem létezik más mint a saját énje és ezért az őt körülvevő személyek nem lépnek be a látóterébe. A pénzhez való ragaszkodás gyümölcse tehát egyfajta vakság: a gazdag nem látja az éhes, sebekkel borított és megalázottságában elesett szegény embert.

Ha ezt a szereplőt vizsgáljuk, megértjük, hogy az Evangélium miért ítéli el ilyen világosan a pénz szeretetét: „Senki sem szolgálhat két úrnak: vagy gyűlöli az egyiket, a másikat pedig szereti, vagy ragaszkodik az egyikhez, a másikat pedig megveti. Nem szolgálhattok az Istennek is, a Mammonnak is” (Mt 6,24).

3. Az Ige ajándék

A gazdag és a szegény Lázárról szóló evangéliumi rész segít bennünket abban, hogy jól felkészüljünk a közelgő Húsvétra. A Hamvazószerda liturgiája nagyon drámai módon arra figyelmeztet bennünket, hogy mi is éljük át hasonlóan azt, amit a gazdag ember tesz. A pap, amikor homlokunkra rajzolja a keresztet a hamuval, ezeket a szavakat ismétli: „Emlékezz, ember, hogy porból vagy és porrá leszel!” A gazdag és a szegény ember ugyanis egyaránt meghal és a példabeszéd nagyobbik része már a másvilágon zajlik. A két főszereplő hirtelen rádöbben: „semmit sem hoztunk erre a világra, s nem is vihetünk el semmit” (1 Tim 6,7).

A mi pillantásunk is a túlvilágra szegeződik, ahol a gazdag ember hosszas párbeszédet folytat Ábrahámval, akit „atyjának” nevez (Lk 16, 24.27), s ezzel megmutatja, hogy ő is Isten népéhez tartozik. Ez életét még ellentmondásosabbá teszi, hiszen eddig semmit sem tudtunk meg Istennel való kapcsolatáról. Életében nem volt hely Isten számára, az egyetlen isten ő maga volt saját maga számára.

Csak a túlvilági gyötrelmek között ismeri fel a gazdag ember Lázárt és azt szeretné, hogy a szegény enyhítse kínjait egy kis vízzel. Hasonló dolgokat kér Lázártól, amelyeket a gazdag meg tudott volna tenni, ám soha nem tett meg. Ábrahám azonban elmagyarázza neki: „Emlékezzél csak vissza, hogy milyen jó dolgod volt életedben, Lázárnak meg hogy kijutott a rosszból. Most tehát neki itt vigasztalásban van része, a te osztályrészed pedig a gyötrelmek” (25.v). A túlvilágon valamiképpen helyreáll az igazság, és az életben elszenvedett gyötrelmeket kiegyenlítik a jó dolgok.

A példabeszéd folytatódik és így üzenetet hordoz minden keresztény számára. A gazdag ugyanis, akinek élnek még testvérei, azt kéri Ábrahámától, hogy küldje el ezekhez Lázárt, hogy az figyelmeztesse őket, ám Ábrahám így válaszol: „Van Mózesük és vannak prófétáik. Azokra hallgassanak” (29.v). És a gazdag ember ellenvetésére, meg is erősíti: „Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, ha a halottak közül támad fel valaki, annak sem hisznek” (31.v).

Ilyen módon előttünk áll a gazdag ember igazi problémája: rossz sorsának eredete abban áll, hogy *nem hallgatja meg Isten igéjét*; ezért nem szereti már Istent és ezért veti meg felebarátját. Isten Igéje élő erő, amely képes kiváltani a megtérést az ember szívében és a személyt ismét Isten felé fordítani. Ha bezárjuk szívünket Isten nekünk szóló ajándéka előtt, következésképpen testvérünk előtt is zárva marad a szívünk.

Kedves Testvérek! A Nagyböjt alkalmas idő rá, hogy megújuljunk az Ő Igéjében, a szentségekben és a felebarátainkban élő Krisztussal való találkozásban. Az Úr, aki a pusztában eltöltött negyven nap alatt legyőzte a Kísértő cseleit, megmutatja nekünk, hogy melyik úton járunk. Vezessen minket a Szentlélek a valódi megtérés útján, hogy újra felfedezzük Isten Igéjének ajándékát, megtisztuljunk a látásunkat elvakító bűneinktől és Krisztust szolgáljuk a szükségét szenvedő testvéreinkben. Bátorítok minden hívőt, hogy e lelki megújulást mutassák ki azokban a nagyböjti gyakorlatokban, amelyeket az egyházi szervezetek kezdeményeznek szerte a világban, hogy növekedjen a találkozás kultúrája az emberiség egyetlen nagy családján belül. Imádkozzunk egymásért, hogy Krisztus győzelmében részesedve képesek legyünk megnyitni kapuinkat a gyengék és a szegények előtt. Így tudjuk majd Húsvét örömét teljesen megélni és tanúskodni róla.

Ferenc pápa: Evangelii gaudium

A szegények kiváltságos helye Isten népében

197. Isten szívében kiváltságos helye van a szegényeknek, olyannyira, hogy ő maga „szegénnyé lett” (2Kor 8,9). Megváltásunk egész útját a szegények szegélyezik. Az üdvösség egy alázatos leány „igenje” által jött el hozzánk egy nagy birodalom szélén, egy félreeső kis faluban. Az Üdvözítő istállóban született, állatok között, ahogyan ez a legszegényebbek gyermekeivel történni szokott; egy pár gerlét felajánlva mutatták be a templomban, azok áldozatával, akik nem engedhették meg maguknak, hogy bárányt vegyenek (vö. Lk 2,24; Lev 5,7); egy egyszerű munkás házában nőtt fel, és két kezével kereste a kenyerét. Amikor hirdetni kezdte az országot, kitzsítottak sokasága követte, s így vált láthatóvá, amit ő maga mondott: „Az Úr Lelke van rajtam, azért kent fel engem, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek” (Lk 4,18). A fájdalomtól gyötörteknek, a szegénység által nyomasztottaknak hirdette, hogy Isten a szíve közepében hordozza őket: „Boldogok vagytok ti, szegények, mert tiétek az Isten országa” (Lk 6,20), és így azonosult velük: „Éhes voltam és adtatok ennem”, tanítva ezzel, hogy az irántuk való irgalmasság a mennyország kulcsa (vö. Mt 25,35köv.).

198. Az Egyház számára a szegényekkel való törődés elsődlegesen teológiai kategória, megelőzve minden kulturális, szociológiai, politikai vagy filozófiai kategóriát. Isten nekik mutatja meg „a maga első irgalmasságát”.

Ennek az isteni bánásmódnak következményei vannak minden keresztény hitéletében, akik arra hivatottak, hogy „ugyanazt a lelkiületet ápolják magukban, amely Krisztus Jézusban volt” (Fil 2,5). Ezen érzülettől indítva törődött az Egyház a szegényekkel, ami „a keresztény szeretet gyakorlásában különleges elsőbbséget élvezett, s amelyről az egész egyházi hagyomány tanúskodik”. Ez a törődés – tanította XVI. Benedek – „benne foglalatik a hitben, amellyel Krisztusban azt az Istent hisszük, aki értünk szegény lett, hogy szegénysége által gazdaggá tegyen minket”. Ezért vágyom egy szegényeket szolgáló szegény Egyházra. A szegények sok mindenre képesek megtanítani minket. Túl azon, hogy részesei a *sensus fidei*nek, szenvedéseik révén ismerik a szenvedő Krisztust. Mindannyiunknak hagynunk kell, hogy evangelizáljanak minket. Az új evangelizáció felszólítás arra, hogy ismerjük fel életük üdvözítő erejét, és helyezzük azt az Egyház útjának középpontjába. Hivatásunk, hogy felfedezzük bennük Krisztust, ügyeik kapcsán a szolgálatukba állítsuk a hangunkat, de az is, hogy barátaik legyünk, meghallgassuk, megértsük őket és fogadjuk be azt a titokzatos bölcsességet, amelyet Isten általuk akar közölni

velünk.

199. Feladatunk nem kizárólag a Szentlélek által mozgásba hozott cselekvésben, és a támogató és segítő programokból áll, nem az aktivizmus fellángolása, hanem elsősorban a másik iránti *figyelem*, amellyel „önmagunkkal egy valóságnak tekintjük őt”. Ez a szegények iránti szerető figyelmesség az igazi érdeklődés kezdete, és ebből kiindulva kell hatékonyan keresni a szegények javát. Mindez magában foglalja, hogy a szegényeket a maguk sajátos jóságában, a létmódjukkal, kultúrájukkal értékeljük, azzal, ahogyan megélik a hitet. Az igazi szeretet mindig szemlélődő, és lehetővé teszi, hogy a másikat ne kényszerből vagy hiúságból, hanem azért szolgáljuk, mert – a látható felszínen túl – szép. „Hogy valaki szeretetből eléri-e a másikat, az attól függ, hogy adott-e neki valamit ingyen.” Ha szeretik a szegényt, akkor „nagy értéknek tekintik őt”. Ez az, ami megkülönbözteti a szegényekkel való igazi törődést valamely ideológiától, vagy az őket személyes, esetleg politikai célokra felhasználni kívánó szándéktól. Csak ebből a valós és szívélyes közelségből kiindulva vezethetjük őket megfelelően felszabadulásuk útján. Csak ez teszi lehetővé, hogy „a szegények minden keresztény közösségben »otthon« érezzék magukat. Vajon nem ennek megvalósításával mutathatjuk be a leghatékonyabban Isten országának örömhírét?” A legszegényebbekkel való törődés nélkül „az evangélium hirdetése – mely a szeretet cselekedetei között a legelső – érthetlenné válik vagy belefulladás a jelenlegi kommunikációs társadalom által szüntelenül ontott szavak árájába”.

200. Mivel ez a buzdítás a Katolikus Egyház tagjainak szól, fájdalommal állapítom meg, hogy a legrosszabb, a szegények által leginkább megszenvedett hátrányos megkülönböztetés a spirituális figyelem hiánya. A legtöbb szegény különösen nyitott a hitre; szükségük van Istenre, és nem mulaszthatjuk el, hogy felkínáljuk nekik Isten barátságát, áldását, szavát, a szentségeket és a hitbeli növekedés és érlelődés útját. A szegények melletti alapvető döntést főképp a kivételes és elsődleges vallási figyelem nyelvére kell lefordítani.

201. Senki sem mondhatja, hogy távol tartja magát a szegényektől, mivel saját hivatása több figyelmet követel egyéb teendőkre. Gyakori mentség ez tudományos, üzleti vagy szakmai, sőt még egyházi körökben is. Jóllehet általában elmondható, hogy a világi hívők sajátos hivatása és küldetése a földi világ átalakítása, azért hogy minden emberi tevékenységet áthasson az evangélium, senki sem érezheti úgy, hogy mentesülhet a szegényekkel és a társadalmi igazságossággal való törődés feladata

alól: „A lelki megtérés, Isten és felebarát szeretetének intenzitása, a békéért és az igazságosságért való buzgóság, a szegények és a szegénység evangéliumi értelmezése mindenkire vonatkozó követelmény.” Félek, hogy e szavak is csupán néhány kommentár tárgyát képezik majd, valódi gyakorlati következmények nélkül. Ennek ellenére bízom a keresztények nyitottságában és jóakarátában, és kérlek benneteket, hogy közösségileg keressetek új utakat arra, hogy felvállaljátok ezt a megújított javaslatot.

2.3. Liturgikus vonal

Az evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának egyéb szövegeivel

Az evangélium példabeszéde a gazdag ember és a szegény koldus halála utáni sorsát meséli el. Benne foglaltan megjelenik, hogy a gazdag ember a kárhozatot nem azzal érdemelte ki, hogy gazdag, hanem azért, mert nem segített a kolduson, nem használta fel jól a kapott javakat (vö. Lk 16,21).

Ezzel vonható párhuzamba az *olvasmány* (Ám 6,1a.4-7), amelyben a próféta egy más történelmi helyzetben élve fenyegeti Izrael gazdagjait reálisan száműzetéssel és megszégyenüléssel. Bár itt nem jelenik meg a túlvilági büntetés képe, a dőzsölő életstílus felsorolása arra enged következtetni, hogy Istent az evangéliumi példához hasonló okok készítetik cselekvésre.

A *válaszos zsoltár* versei szépen visszhangozzák az Úr szándékait és tetteit: „*az elnyomottaknak igazságot szolgáltat, az éhezőknek kenyeret osztogat. Az Úr megszabadítja a foglyokat, az Úr megnyitja a vakok szemét, az Úr fölemeli a megalázottakat, az Úr szereti az igazakat, az Úr megőrzi az idegent, pártját fogja az özvegynek és árvának*” (Zsolt 146,7-9). Hasonlóan cselekedett Jézus, példát mutatva arra, hogy ebben a munkában kell részt vállalnunk magunknak is.

A *szentlecke* (1Tim 6,11-16) – szintén Jézusra hivatkozva – az irgalmasság e külső cselekedeteit a belső erények szintjére emeli: „*Törekedjél inkább igazságos lelkületre, éltszentségre, hitre, szeretetre, türelemre és szelídségre.*” (1Tim 6,11) A tetteket tehát valóban a szívből jövő szándéknak kell irányítaniuk, nem tartható elégségesnek kötelességként tekinteni rájuk.

Az *egyetemes könyörgések* kérései végül a Szentírás szavait ültetik át konkrét gyakorlati tanácsokká, melyet zárókönyörgése így foglal össze: „*szenvedő embertársainktól szívtelenül el ne zárkózzunk, és így örök boldogságukat ne kockáztassuk!*”

2.4. Pedagógiai vonal

2.4.1. Tantörténet

Egy történet... a csillagokról

Korán jött az őszi alkonyat. Mire nagyapa kifogta kocsija elől a lovakat és lecsutakolva az istállóba vezette őket, szinte teljesen sötét lett. Unokája, Ferkó, már ott türelmetlenkedett az istálló ajtajában. Szép csillagos este volt. Ilyenkor mindig csillaglesre indult nagyapa és unokája. Különös örömet jelentett számukra a csillagok nézése.

- Mondd csak, nagyapa, tényleg igaz, amit a múltkor mondtál: minden embernek van külön, saját csillaga?

- De még mennyire - válaszolt hamiskás mosollyal nagyapa -, ám csak annak a csillaga ragyog oly fényesen ott fenn az égen, aki itt a földön is sugárzó életet élt, és fényt árasztott maga körül.

- Fényt árasztani? Úgy mint a szentjánosbogarak? - csodálkozott az unoka.

- Nem egészen. Az ember tettei által válhat sugárzóvá, azzal, hogy másokat is hasonló cselekedetekre ösztönöz. Tudod, Ferkó, csillagnak lenni az Isten egén, ez a legnagyobb dolog ezen a teremtett világon. A csillagok nappal magukba szívják a nap fényét, melegét, hogy aztán éjszaka kicsiny mécsesekként mindet a földre szórják. Tulajdonképpen nekünk, embereknek is hasonló a dolgunk: Isten fényét felragyogtatni földi életünk során. Míg nagyapa beszélt, tekintete izzott, mint a parázs, mintha két fénylő csillag ült volna szemében. Aztán hirtelen elhallgatott - most egész másra gondolt-, megfogta unokája kezét és csendesen csak ennyit mondott:

- Gyere, induljunk, hideg már az este.

Már jó ideje egyre rövidebbek lettek ezek az esti séták. Valahányszor Ferkó ezt megjegyezte, a válasz mindig így hangzott:

- Hiába, egyre fáradtabbak a lovak, már nem úgy húzzák a kocsit, mint régen. Egyszer aztán nagyapa szokatlanul korán jött haza. Még a lovak csutakolása is elmaradt, pedig erre Ferkó emlékezete óta nem volt példa. Az alkony nagyapát már az ágyban találta. Arca lázban égett, szemei fényesen ragyogtak. Hamarosan megérkezett az orvos is, őt követte a tisztelendő úr. Nagyanya gyertyát gyújtott, mindenki csendben suttogott.

Amikor a tisztelendő úr is elment, Ferkó észrevétlenül besurrant a szobába és az ágy szélére telepedett.

- Nagyapa, mi lesz a csillagokkal?

- Én már csak egy karnyújtásnyira vagyok tőlük. De hadd lám, tudod-e még, hogy mi a csillag dolga? - kérdezte suttogó hangon nagyapa.

- Hogy magába szívja a nap fényét és éjszaka a földre szórja.
- És az emberé?
- Hogy Isten szeretetét szívja magába, és mint égen a csillag, itt a földön mások felé sugározza.
- Úgy van. Látom, jól megtanultad. Ne feledd sohasem! Minden ember Isten csillaga. Úgy élj itt a földön, hogy egyszer majd az örökkévalóság egén ragyoghass - hangzott nagypapa utolsó tanítása a csillagokról.

Azzal lehunyta szemét és elaludt. Hajnalban már nem kelt fel, hogy friss abrakot tegyen lovai elé, s közben megbámulja a csillagokat. Csak aludt, aludt...végtelen álomba merülten; csendben, békén, csillagmosollyal az arcán. Ferkó szívéen átsuhant a keserű fájdalom. Hosszú hetekig nem találta helyét. De aztán újra eszébe jutottak a csillagok és nagypapa szavai. Most már az ő csillaga is ott fenn ragyog, a földről égi pályára lépve. Felnézett a csillagos égboltra. Néhány pillanatig kétségbeesetten keresgélt, már-már sírásra görbülő szájjal. Egyszer csak meglelte, amit keresett.

Rátalált nagypapa csillagára, közvetlenül a Göncölszekér felett: ott ült a bakon, ostorral kezében...

Forrás:

https://velunkazisten.hu/blog/sk/Egy_tortenet_a_csillagokrol?fbclid=IwAR2fsCPxkjKxBy2vuaF2R_T5RNMcPeKxXyWO3B40gFDv-BR6sCpZMHA_x4

A prédikátor

Egy hideg vasárnapon történt. A templom parkolója hamar megtelt. Ahogy kiszálltam a kocsimból, arra lettem figyelmes, hogy a testvérek valamit sugdolóznak, miközben bemennek a gyülekezetbe. Ahogy közelebb értem, észrevettem egy embert, amint támaszkodik a templom falának. Már majdnem egészen lefeküdt, mintha aludna. Egy hosszú, nagyon rongyos viharkabát volt rajta és egy kalap a fejére húzva, hogy már az arcát sem lehetett látni. Egy kb. 30 éves cipő volt rajta, ami olyan kicsi volt rá, hogy kilógtak a lábujjai. Gondoltam, hogy hajléktalan és hogy alszik, így bementem a templom ajtaján. Bent elkezdünk beszélgetni. Szóba került a kint fekvő hajléktalan is. Az emberek csak mosolyogtak és suttoztak, de senki sem volt hajlandó behívni, hogy üljön le. Én sem. Néhány perc múlva elkezdődött az istentisztelet. Mindenki a prédikátort várta, hogy foglalja el a helyét, és szóljon az Igéből, amikor kinyílt az ajtó. Bejött a hajléktalan, fejét lehajtva végigsétált a padok között. Az emberek zavarban voltak és suttoztak, meg arcokat vágtak. Végigment a szószékig, ahol aztán levette e kalapját és a kabátját. Elszorult a szívem. Ott állt a prédikátorunk... ő volt a hajléktalan. Senki sem szólt egy árva szót sem.

A prédikátor elővette a Bibliáját és letette. "Testvéreim, azt hiszem, nem kell mondanom, hogy miről fogok ma prédikálni." Aztán elkezdett énekelni egy éneket, amelynek így hangzottak a szavai: "Ha tudok segíteni valakin, amint elmegyek mellette. Ha tudok egy vidám szót, mi megnevettette. Ha meg tudom mutatni, hogy az ő útja helytelen, akkor már nem hiábavaló az életem."

Vajon hiábavaló az én életem?

Forrás: http://havannacsoport.hu/index.php/tanulsagos-tortenetek/a-predikator?fbclid=IwAR3FCEsGD3HRPHMStalvm1rATrkt_PHC9QJmVlJ3jlxaR-QdUI6Oyt1dvXk

„Szeretett volna jóllakni abból, ami a gazdag asztaláról lehullott, de csak a kutyák jöttek és nyalogatták a sebeit.” (Lk 16,21)

Örökölt búzaszem

Volt egyszer egy gazdag ember. Egész életében megvolt mindene. Három fiát szépen felnevelte. Hanem azért a kincsesláda kulcsával mégsem lehetett a betegséget kizárni a házból. Az bizony őt is utolérte. Nagy bajában, öregségében csak a legkisebb fia ápolta. A másik kettő ezalatt élte világát: szép feleséget, jó cimborákat szereztek. Mégis, mielőtt meghalt volna a gazdag ember, úgy rendelkezett, hogy sok-sok aranyát a legidősebb fia kapja.

Szép, tornyos házát, száz hordó borát a középsőnek ajándékozta, a legkisebbnek pedig nem hagyott egyebet egyetlen búzaszennél. Alighogy eltemették, a két nagyobbik fiú hamarosan megvigasztalódott a kincseken. Kinevették az öccsüket: - No, te ugyan elmehetsz az örökséggel! Hiába kedveskedtél, hízelegtél az apánknak, mégis minket szeretett jobban! - Azzal el is kergették a háztól.

Futott szegény fiú, amíg csak látott, és estére egy rozoga csőszkunyhóban húzta meg magát. Fájló szívvel gondolt az apjára. Sehogyan sem tudta megérteni, miért bánt vele ilyen mostohán. Mihez kezdjen ezzel a búzaszennel?

Keserűségében el is hajította, s elhatározta, hogy másnap világgá megy. Hát, amint reggel felébred, észreveszi ám, hogy a búzaszem kikelt az éjjel, és szemlátomást nő a szára. Úgy nőtt, ahogy nézte.

Mire a nap delelőre ért, gyönyörű, dús kalász ringott a szélben. - Ennek fele se tréfa! - gondolta a fiú, és leakasztotta válláról a vándortarisznyát. A kalászból a tenyerébe pergette a magokat, és mind egy szemig újra elvetette. Másnap virradóra azok is kikeltek, szárba szöktek, délre gazdag kalászokat hoztak. A fiú akkorát füttyentett örömeiben, hogy a rigó is elcsodálkozott a fán. Most már

annyi búzája volt, hogy vetett is, maradt is. A maradékot két kő között megőrölte, és kicsi cipót süttött belőle. Éppen bele akart harapni, amikor arra jött egy vándor, de olyan fáradtan, hogy már alig vánszorgott.

- Ennek nagyobb szüksége van a kenyérre, mint nekem - gondolta a fiú, és jó szívvvel odaadta a cipót az öregnek. Igaz, ő maga éhes maradt, de a csodálatos búzaszemek másnap még több termést hoztak, és kétszer akkora cipót süthetett magának. Ez így ment napról napra. Egyre több dolga lett a fiúnak, de szomorúsága elmúlt, arca jókedvtől piroslott.

Minek is szaporítsam a szót? Hamarosan jómódú ember lett belőle. Mindig annyit vetett és annyit aratott, hogy minden rászorulónak adhatott a kenyereiből. Meg is szerették hetedhét országban.

Esztendőik múltak el, míg egyszer, egy zimankós estén toprongyos ember kopogtatott be az ajtaján.

- Könyörülj meg rajtam egy falat kenyérrel, mert éhen halok! - kérlelte panaszosan. A fiú mindjárt az asztalához ültette. Alig ettek, egy másik didergő vándor is bezörgetett éjjeli szállásért. Azt is megvendégelte és megkérdezte tőlük:

- Ugyan milyen nagy szerencsétlenség ért benneteket, hogy így kell a világban vándorolnotok? Felsóhajtott az első:

- Volt nekem sok aranyam, de mind elköltöttem. Szép feleségemnek cicomára kellett. Elfogyott az arany - elhagyott mindenki!

A másik lehorgasztotta a fejét, és nagy búsan mondta:

- Volt szép házam, száz hordó tüzes borom. A sok bort megittuk, a tornyos ház oldalát kirúgtuk a cimborákkal a nagy mulatozásban.

- Én pedig csak a búzaszemmel kezdtem - mondta csendesen a házigazda. Elkerekedett erre a szeme a két idegennek. Felugráltak az asztaltól:

- Hiszen akkor te vagy a mi öcsénk! Hát nem mentél világgá bánatodban?

- Nem bizony - mondta boldogan a legkisebb fiú. - És most már mindent értek.

Te, édes bátyám, csak holt aranyakat kaptál; te másik bátyám, elmálló köveket és az elfolyó borban hamis melegséget. De nekem egyetlen búzaszemben örökül hagyta apám a megújuló életet, a munka örömét, a másokon való segítség boldogságát. Most már tudom, hogy az apám nagyon szeretett engem.

Paraolimpia

Néhány évvel ezelőtt az egyik paraolimpiai játékokon 9 atléta (akik mind mentálisan, vagy fizikailag sérültek) felálltak a 100 méteres futás startvonalához.

A pisztolylövés felhangzásakor elkezdődött a verseny, ahol (bár nem mindenki a lábain futva), de a cél felé törekedett a beérkezés és a győzelem reményében.

A nagy igyekezetben egyszer csak az egyik fiú elesett az aszfalton és jó néhányat bukfencezett, majd elkezdett sírni. A többi 8 versenyző hallotta a sírást, lelassított és hátranézett, majd mindenki megállt és visszafordult.

Mindegyikük.

Az egyik Down-kóros lány leült mellé, megpuszilta és megkérdezte, hogy jobban érzi-e magát. Aztán mind a 9-en összekapaszkodtak és együtt sétáltak be a célvonalon. A stadionban pedig a nézők felálltak és percekig tapsoltak. Azok, akik ott voltak, a mai napig emlegetik ezt a történetet.

Hogy miért?

Mert valahol legbelül tudjuk: a legfontosabb dolog nem az egymás felett aratott győzelem. Az életben sokkal fontosabb másokat győzelemhez segíteni, akkor is, ha ez azzal jár, hogy nekünk le kell lassítani.

Forrás: http://m.ajnacsko-plebania.webnode.hu/heti-lelekiemelo-2-/?fbclid=IwAR10gcpDS2wFKHu-xCMSl1YygiXh0CiZJ2SKO9VtxUJ7Y_BRhas57EhmGoA

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó versek

Aranyosi Ervin: A szeretet melegével

Önző, vad világban jéggé fagy a lélek,
szívbe hideg markol, bánt a téli szél.
Üressé, kihalttá változik az élet.
Ennek a világnak tűzhelye legyél!
Fűts be önmagadba, légy felizzó kályha,
mely a hideg éjben áraszt meleget!
Szíved szép érzése legyen tüzed fája,
s áraszd melegséged, szeretetedet!

Vonzd a csüggedőket szeretetkörödbe,
tüzed búvkörében melegedjenek!
Ne maradjanak az árnyékban örökre,
végre melegségre, fényre leljenek.
Meglátod, mennyien éheznek a jóra,
mennyi fázós lélek gyúlik majd köréd.
Mennyire szükség van bátorító szóra,
mikor szívbe markol a fagyos sötét.
Adj esélyt a mának, hogy jövőbe nézhess,
s mások is hihessék: jön majd kikelet!
Szívdobbanásoddal más szívben zenélhess,
hited el, érdemes itt élni veled!
Egy kedves mosollyal, mennyei derűvel,
hited erejével álmodj holnapot.
Légy az, aki mással varázslatot művel,
melyhez szívjóóságod adhat alapot.
Szíved közelében a remény feléled,
s élhetővé válik a fagyos földi lét.
Szeretetvirágod szép mosollyá érleld,
add csak tiszta szívvel, s másé lesz tiéd!
Hagyd, hogy köréd gyűljön, aki melegedne,
vidám tüzed gyújtson éltető reményt!
Aztán ismételd meg, – Miért ne lehetne? –
ezt a hitet nyújtó csodás eseményt!

Forrás: <https://versek.aranyosiervin.com/tag/adj/>

Túróczy Zoltán – Tanács

Ma még tiéd körülöttem minden.
Adhatsz belőle. Adj hát, kinek nincs,
Mert jön egy nap, talán nemsokára,
S kihull kezedből minden földi kincs.
És nem lesz többé tiéd semmi sem.
Tollad, virágos párnád másra vár...

Mit maga köré épített egy élet,
Nem több mint összeomló kártyavár.
Ma szólhatsz még jóságos, meleg szóval
Testvéredhez, ki szenved, szomorú.
Vigaszt hoz szavad zengő muzsikája,
S tán rózsát hajt egy töviskoszorú.
Hajolj hát hozzá, amíg beszélhetsz,
Harmatként hulljon szerető szavad:
Mert jön egy nap, hogy elnémul ajkad,
És soha többé nem fakad.

Ma kezed még erős, a lábad fürge,
Szolgálhatsz szegényt, árvát, beteget.
Ma letörölhetsz verejtéket, könnyet.
Oh, most segíts, ha teheted.
Mert jön egy nap, hogy kezed mozdulatlan,
Mindegy, hogy ősz lesz, tél, vagy kora nyár,
Mert nincs több időd, s amit meg nem tettél,
Azt nem teszed meg soha többé már.
De ma még tiéd körülötted minden.
És adhatsz, adj hát annak, kinek nincs.
Hisz jön egy nap, talán nemsokára,
S kihull kezedből minden földi kincs.
Csak az lesz tiéd, amit odaadtál,
Csak az, mi minden kincsnél többet ér.
A tett, a szó, mit szeretetből adtál,
Véled marad, s örökre elkísér.

Forrás: <https://www.ars-sacra.hu/vers.php?vers=12>

Aranyosi Ervin: Adj esélyt!

Adj esélyt a mának,
az öröm áramának,
hagyd, hogy rád találjon,
és boldogsággá váljon!
Kísérjen hát a hála,

s az öröm cérnaszála
a jóval kössön össze,
szép szívedet fürössze!
Adj esélyt a létnek,
s kik lábnyomodba lépnek,
tanuljanak szeretni,
nincs más dolgod, csak ennyi!
Csupán csak tedd a dolgod,
hisz önmagadban hordod,
a holnap első képét,
az álmaid emlékét.
Adj esélyt a reménynek,
az átölelő fénynek,
mely gazdagítja lelked,
hogyan jó utad megleljed!
Hogy arra menj, hol várnak,
hol rászorulók járnak,
szavad teremtsen szépet,
váljon jobbá az élet!
Adj esélyt önmagadnak,
s ha vágyak elragadnak,
sétálj az úton végig,
s emelkedj fel az égig!
Hited legyen a társad,
mert amíg célok várnak,
nincs okod keseregni,
tanulj hinni, szeretni.

Forrás: <https://versek.aranyosiervin.com/mindennapok-elet-gyasz-remeny-hit/aranyosi-ervin-adj-eselyt/>

2.4. Kérdések az evangéliumhoz

- Milyen a kapcsolatom a szegényekkel? Mit tanulhatok meg tőlük?
- Én kire hallgatok? Kinek hiszem el, ha rámutat a hibáimra?

3. Oratio – imádság

A szentmise első könyörgése

Istenünk, te leginkább azzal mutatod meg mindenhatóságodat, hogy könyörületes és irgalmas vagy hozzánk. Áraszd reánk szüntelenül kegyelmedet, hogy teljes odaadással törekedjünk az örök boldogságra, amelyet megígértél. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké.

Evangeliumhoz kapcsolódó fohász

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérek, küldd el Szentlelkedet, hogy merjek tanulni a szegényektől, és legyen bátorságom nagylelkű, gyengéd testvéreként elindulni feléjük! Ámen.

4. Contemplatio – szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz

Forrás: <https://pixabay.com/hu/photos/term%C3%A9szet-fekv%C5%91-ka%C3%A7kars-hegyek-f%C5%B1-3048299/>

5. Condivisio – megosztás

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Isten rólam sem feledkezett meg, engem is a nevemen szólít!
- Isten megvigasztal.

6. Actio – tettekre váltás

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Amikor lehetséges, szólítsam én is néven az embereket! Ez a gesztus fejezze ki figyelmességemet, gyengédségemet mások, különösen a szegények felé!
- Vegyem észre minden nap azt, aki mellettem Lázár, s azt, amikor én dúsgazdag vagyok.